

Opastekokonaisuuden konseptisuunnitelma

- Tampereen
Vanhaan
kirjastotaloon
avautuvan
Kulttuuritalon
visuaalisen
informaatioviestinnän
suunnittelu

TERHI MÄTÄSJÄRVI

KUM12SA

2016

Koulutusala:	Kulttuuriala
Koulutusohjelma:	Muotoilija (AMK)
Työn tekijä:	Terhi Mätäsjärvi
Työn nimi:	Opastekokonaisuuden konseptisuunnitelma
Päiväys:	2016-05-12
Sivumäärä:	98
Ohjaaja:	Antti Kares
Toimeksiantaja:	Tampereen kaupungin kulttuuripalvelut

Tiivistelmä

Opinnäytetyössä käsitellään visuaalisen informaatioviestinnän suunnittelua Tampereen vanhaan kirjastotaloon avautuvaan Kulttuuritaloon. Työ sisältää tiedonhankinnan ja suunnitteluprosessin kuvauksen sekä valmiin opastesuunnitelmakonseptin.

Tiedonhankinnassa käytetään palvelumuotoilullisia keinoja, kuten empatiointia, haastatteluja ja palvelupolkujen osittaista hahmottelua. Tiedon analysoinnin kautta edetään opastetarpeen kartoitukseen, josta työskentely jatkuu visuaalisen informaatioviestinnän kokonaisuuden suunnitteluun. Suunnittelussa kiinnitetään erityisesti huomiota esteettömyyteen ja monikulttuuriseen käyttäjä- ja asiakaskuntaan sekä opasteiden tulevaan sijoitusympäristöön.

Suunnitteluprosessin päämääränä on luoda opastekokonaisuus sekä informaatioviestinnän tyylikirjaehdotus tulevalle Kulttuuritalolle. Visuaalisen informaatioviestinnän tulee olla toimivaa, yhdenmukaista ja tyylikästä.

Avainsanat:

Palvelumuotoilu, informaatioviestintä, suunnitteluprosessi, konseptisuunnittelu

Field of Study: Culture
Degree Programme: Degree Programme in Design
Author: Terhi Mätäsjärvi
Title of Thesis: Signpost Concept Design
Date: 2016-05-12
Pages: 98
Supervisor: Antti Kares
Client Organisation: The City Of Tampere Cultural Affairs

Abstract

This thesis is about designing visual information communication for Tampere's Old Library House Cultural Centre. Thesis includes descriptions of research and design processes, and finished guidance and signpost concept plans.

In the research some service design methods such as emotioning, interviews and shaping of service paths are used. After introducing an analysis of gathered information, thesis proceeds to the assessment of signpost needs. After that the ensemble of information communication was designed. In the design plan especial attention is paid to achieving communication that promotes accessibility and is compatible with the multicultural users and customers of Old Library House Cultural Centre.

The main goal of the design process was to create an appropriate, uniform and stylish signpost ensemble and a suggestion for visual communication style book for Old Library House Cultural Centre.

Keywords:

Service design, information communication, design process, concept design

Sisällys

1. Johdanto	7	4. Tiedonhankinta	
2. Projektin esittely		4.1 Asiakkaalta saadut materiaalit	16
2.1 Toimeksiantajan esittely ja opinnäytetyön aihe-ehdotus	8	4.2 Haastattelu tiedonhankintamenetelmänä	16
2.2 Lähtökohdat ja tavoitteet	10	4.3 Esteettömyys	18
2.3 Projektin aikataulu	11	4.4 Opastemaailmaan tutustuminen	19
3. Teoreettiset työkalut		5. Tiedon analysointi	
3.1 Suunnitteluprosessista	12	5.1 Haastattelujen purku	20
3.2 Palvelumuotoilu	12	5.2 Rullan ongelma	22
3.3 Graafinen suunnittelu ja typografia	14	5.3 Opastetarpeiden kartoitus ja hahmottaminen	22
3.4 Opastesuunnittelu	14	5.4 Digitaaliset opasteet	23

6. Visuaalisen suunnittelun prosessi

6.1 Suunnittelun aloittaminen	24
6.2 Suunnittelun kohteet	25
6.3 Inspiraation haku	25
6.4 Väri- ja materiaalivalinnat	27
6.5 Graafinen suunnittelu	28
6.6 Lasten opasteet	30
6.7 Kulttuuritalon logo ja talon ulkopuolisen viestinnän profilointi	32
6.8 Opasteiden typografia	34
6.9 Opastemallien suunnitteluprosessin kuvaus	36

7. Valmis opastekokonaisuus

7.1 Informaatioviestinnän kokonaisuus	44
7.2 Symbolit	46
7.3 Lastenkulttuurikeskus Rullan omat symbolit	48
7.4 Talon logo	50
7.5 Opasteiden rakenne	53
7.6 Opastetyypit	54
7.7 Opastesuunnitelma	70
7.8 Visuaalisen informaatioviestinnän tyylikirja	82
7.9 Informaatioviestinnän visualisoinnit	84

8. Pohdinta

94

Tampereen kaupungin kulttuuripalveluiden toimintoja on tällä hetkellä sijoitettu eri puolille Tamperetta. Osa tiloista on käynyt ahtaaksi tai muuten toimimattomiksi esimerkiksi sijainnin vuoksi. Tavoitteena lähitulevaisuudessa on toiminnan tiivistäminen ja kulttuurintekijöiden kokoaminen saman katon alle, Tampereen Vanhaan kirjastotaloon avautuvaan Kulttuuritaloon. Tämän hankkeen konkreettisiin alkuaskeliin liittyy myös opinnäytetyöni aihe.

”Tampereen Vanhasta kirjastotalosta kulttuurikeskus” kehittämishanke on ollut suunnitteilla jo useampia vuosia. Rakennukseen avataan vuonna 2018 Kulttuuritalo, johon keskitetään Tampereen kulttuuripalveluiden toimintoja yhteistyön tiivistämisen, tilankäytön tehostamisen ja palvelutuotannon lisäämisen mahdollistamiseksi.

Opinnäytetyössäni keskityn tulevan Kulttuuritalon visuaalisen informaatioviestinnän suunnitteluun. Suunnittelutyö pohjautuu käyttäjien opastetarpeen ymmärtämiseen. Käyttäjäymmärryksen pohjalta muodostan opastekartoituksen ja suunnittelen Kulttuuritaloon tarpeenmukaisen opastejärjestelmän.

2. Projektin esittely

2.1 Toimeksiantajan esittely ja opinnäytetyön aihe-ehdotus

Opinnäytetyöprojektin aiheen sain Tampereen kaupungin kulttuuripalveluilta syksyllä 2015 tekemäni työharjoittelun aikana. Kulttuuripalvelut on laaja kulttuurialan toimija, joka esitellään Tampereen kaupungin nettisivuilla seuraavanlaisesti:

”Tampereen kaupungin kulttuuripalvelut välittää ja järjestää kulttuuri- ja taiteilaisuuksia sekä tarjoaa tiloja ja tukea tapahtumille, näyttelyille sekä omaehtoiselle harrastustoiminnalle. Toiminnassa otetaan huomioon eri ikäiset, eri kulttuurin lajeista kiinnostuneet eri puolilla kaupunkia asuvat tamperelaiset. Järjestämme yhteistyökumppaneidemme kanssa vuosittain lähes 1 000 tapahtumaa. Silloinkin, kun kulttuuripalvelut ei ole tapahtuman pääjärjestäjä, meillä on usein lusikkamme sopassa tukien ja tilojen muodossa.”

Harjoittelujakson aikana käytyjen keskustelujen pohjalta toimeksiantajan, eli kulttuuripalveluiden, edustaja laati minulle kirjallisen ehdotuksen opinnäytetyön aiheesta ja sisällöstä. Ehdotus oli melko laaja ja kattava, mutta emme alkaneet rajaamaan sitä, jotta aiheelle jäisi tilaa edetä siihen suuntaan, kuin työskentelyn aikana näyttää tarpeelliselta.

Projekti keskittyisi vahvasti niihin muotoilun osa-alueisiin, joihin olen opinnoissani keskittynyt: graafinen muotoilu, käyttäjälähtöisyys, palvelumuotoilu

ja ongelmanratkaisu. Varsinaiset tehtävät liittyisivät tulevan Kulttuuritalon visuaalisen informaatioviestinnän suunnitteluun sekä siihen pohjautuvan viestinnän tyylikirjan luomiseen.

Rakennus, johon opinnäytetyöni fyysisesti sijoittuisi, on vuonna 1925 Tampereen keskustorille, Tammerkosken rantaan rakennettu, Jussi ja Toivo Paatelan suunnittelema nelikerroksinen Tampereen Vanha kirjastotalo. Rakennus on museoitu ja sen remontointi Kulttuuritaloksi alkaa tämän kirjotushetken tietojen perusteella syksyllä 2016, joten kaikkia sen tiloja ei vielä ole tämän projektin aikana olemassa. Lisäksi kokonaisuuteen liittyy lähellä sijaitseva Laikunlava, jolla on erilaista esiintymistoimintaa kesäkaudella. Rakennukseen tullaan tekemään muutos- ja remonttitöitä, jotka ovat vielä opinnäytetyöni toteutuksen aikana suunnitteluvaiheessa. Opinnäytetyöni toteutan tilasuunnitelmalle, joka on voimassa työskentelyni alkuvaiheessa. Työskentelyssä pyritään lopputulokseen, joka olisi ainakin osittain käyttökelpoinen ja toimiva mahdollisista tilasuunnitelmien muutoksista huolimatta. Koska tulevalla Kulttuuritalolla ei vielä ole virallista nimeä, käytän raportissani kohteesta nimitystä ”Kulttuuritalo”.

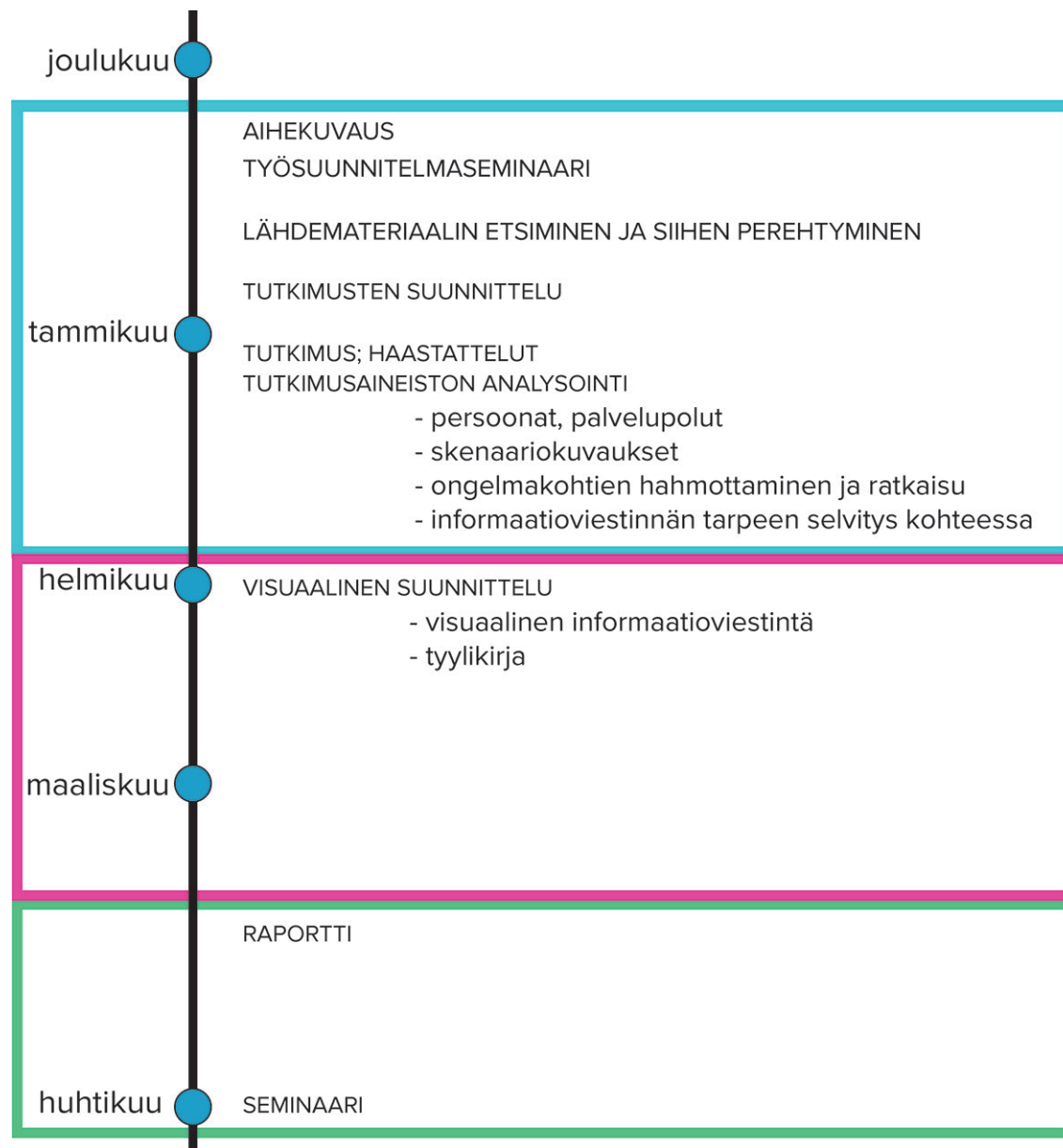

2.2 Lähtökohdat ja tavoitteet

Opinnäytetyöni keskeisimpänä päämääränä on luoda tulevalle Kulttuuritalolle visuaalisen informaatioviestinnän suunnitelma, joka on toteutettu toimijoilta saamani käyttäjätiedon mukaan ottaen huomioon erilaisten asiakkaiden tarpeet. Toinen suunnittelun lähtökohta on esteettömyys: viestinnän tulee olla selkeää ja kaikkien käyttäjien saavutettavissa. Informaatioviestinnällä tarkoitetaan tässä projektissa nimenomaan tulevan Kulttuuritalon asiakkaiden ja käyttäjien vierailujen aikana tarvitsemia opasteita, kuten kyltitykset, teippaukset, opasteet, into tv:t, esitehyllyt ja julisteseinät sekä talon sisätiloissa että lähiympäristössä. Suunnittelun lopputuotteena on tarkoitus luoda opaste-konsepti, joka määrittelee opasteiden muodon ja graafisen ilmeen, tarkkoihin valmistusteknisiin seikkoihin en ota kantaa. Tyylikirjan on tarkoitus olla ehdotus Kulttuuritalossa näkyvän viestinnän tyylistä yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi.

*Kuva 3. Ilmakuva Tampereen keskustasta.
Vanha kirjastotalo korostettu turkoosin sävyllä.*

2.3 Projektin aikataulu

Työskentely alkoi aiheen hyväksymisen jälkeen heti aiheeseen perehtymisellä ja projektin aikataulun suunnittelulla. Tein aikataulusta melko tiukan, mutta alusta alkaen on ollut sovittuna, että projektin niin vaatiessa, voi siihen käyttää enemmänkin aikaa.

Kuva 4. Aikajana

3. Teoreettiset työkalut

3.1 Suunnitteluprosessista

Oma suunnitteluprosessini kulkee useimmiten saman tyyppisesti, kuin Kettusen kuvaama luova prosessi, jossa luova tapahtuma jaetaan neljään vaiheeseen, joita ovat: ongelman löytäminen, hautomisvaihe, oivallus sekä ratkaisun hyväksyminen tai hylkääminen. Suunnitteluprosessi on usein vaikea hahmottaa, koska oivallukset tulevat usein alitajunnasta joten osa prosessista on tiedostamatonta. Luova prosessi koostuu yleensä iteratiivisesti toistuvista vaiheista, joiden aikana suunnittelu kulkee ideoinnista arviointiin ja palaa jälleen alkuun tai uusien muunnelmien tuottamiseen uutta arviointia varten. (Kettunen 2001, 43-44.)

Myös palvelumuotoilun saralla käytetään samankaltaisia jaotteluja palvelumuotoiluprosessin selittämiseksi. Miettinen kirjoittaa Gouldin ja Lewisin jaottelusta, jossa iteratiivinen muotoiluprosessi kulkee asiakasymmärryksestä konseptointiin, jota seuraa testaus ja arviointi (kuva 5). (Miettinen 2011, 34.)

Opastesuunnittelussa on tavoitteena luoda konseptitasoinen suunnitelma. Kettusen mukaan konsepti tarkoittaa luonnosomaista esitystä suunnitteluratkaisusta. Konsepti ei ole viimeistelty, mutta siitä tulevat ilmi suunnitelman pääkohdat, kuten materiaalit, muodot, värit, toiminta ja tekniikka. (Kettunen 2001, 59.)

3.2. Palvelumuotoilu

Palvelumuotoilun tavoitteena on luoda toimivia palveluita, joissa käyttäjien tarpeet ja odotukset yhdistyvät palvelutuottajan tavoitteisiin. Vaikka asiakkaan

henkilökohtaista palvelukokemusta ei voi suunnitella, on tavoitteena luoda asiakkaalle mahdollisimman onnistunut palvelukokemus luomalla puitteet joissa se on mahdollista. (Tuulaniemi 2011, 15.) Opinnäytetyössäni suunnittelen palvelukokemuksen kannalta kriittisiä palvelutuotteita, eli asiakkaiden kulttuurikeskuksen tiloissa liikkumiseen ja toimimiseen tarvitsemia opasteita.

Palvelumuotoilu suunnitteluprosessissa

Projektin luonteen vuoksi päätin ottaa tiedonhakuun palvelumuotoilullisen lähestymistavan. Koska varsinaisia Kulttuuritalon asiakkaita ei ole tutkimusta varten saatavilla, empaattinen suunnittelunäkökulma toisi asiakkaiden tarpeet lähemmäksi ja tutummaksi, kuin pelkkä kulttuurikeskuksen työntekijöiden haastatteluihin pohjautuva tieto.

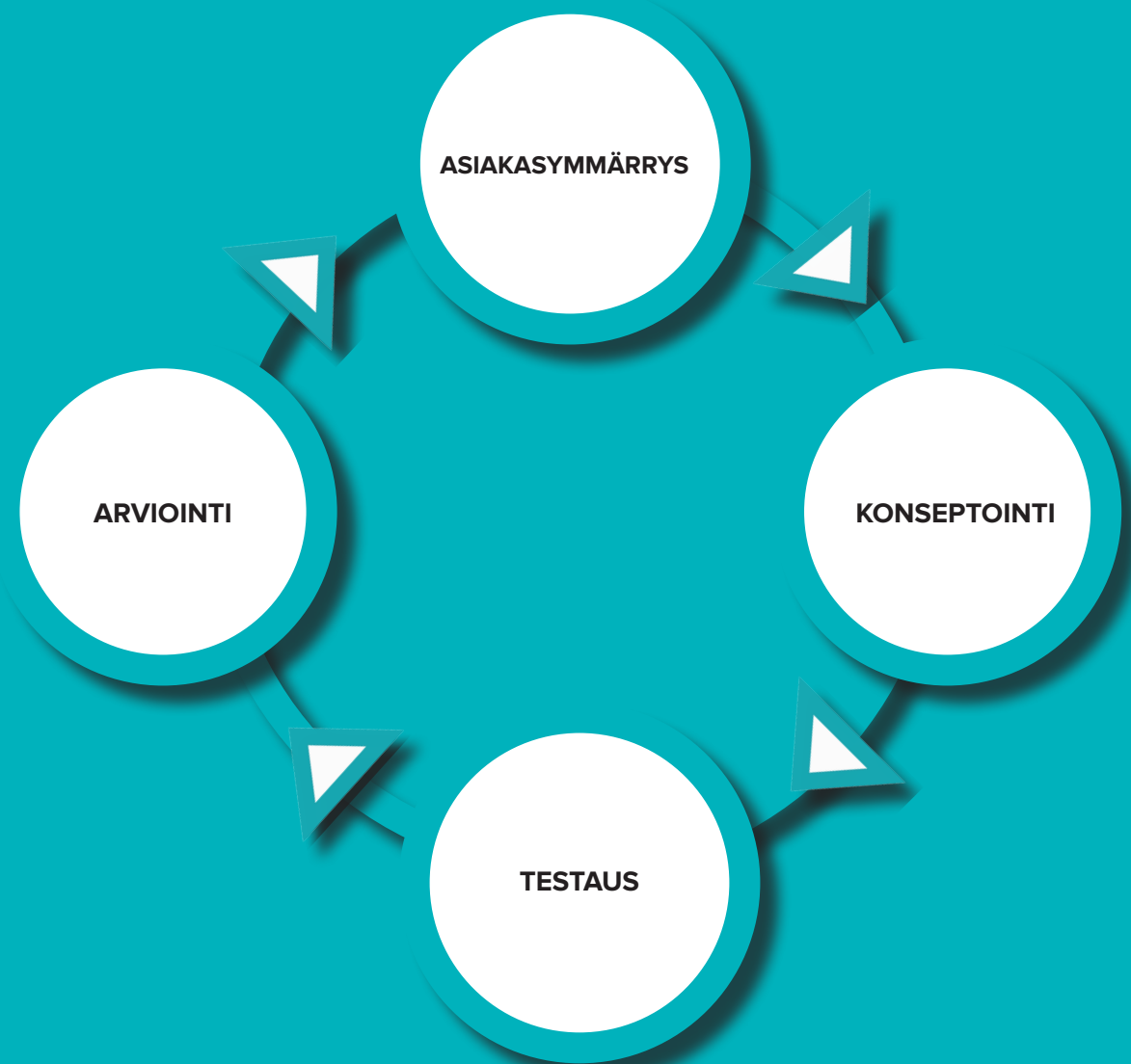
Miettinen jakaa Leonardin & Rayportin mukaisesti empaattisen suunnitteluprosessin viiteen vaiheeseen: 1) havainnointi, 2) tiedon hankinta 3) tiedon analysointi 4) ratkaisujen tuottaminen 5) prototypointi (Miettinen 2011, 32. Leonard & Rayport 1997). Miettisen mukaan palvelumuotoilun menetelmä valitaan ja sitä sovelletaan kulloisenkin projektiin sopivaksi, eikä prosessi yleensä sisällä kaikkia määriteltäviä vaiheita (Miettinen 2011, 32,35.)

Tein alussa jo hyvin selkeän, lineaarisen suunnitelman projektin toteutukselle. Se kulkisi aiemmin mainitun mallin mukaisesti loogisessa järjestyksessä tiedonhausta, ymmärryksen ja ideoinnin kautta valmiisiin ratkaisuihin. Prototypointivaihe jäisi pois johtuen siitä, että Kulttuuritalon tiloja ei ole vielä kaikkineen olemassa.

Tiedonhankinnan tärkein osa olisi Kulttuuritaloon tulevien toimijoiden edustajien haastattelut, joita olisi yhteensä kuusi kuten toimijoitakin. Valmistauduin

haastatteluihin perehtymällä kulttuuripalveluiden eri toimijoihin ja heidän tehtäviinsä sekä kertaamalla palvelumuotoilun teoriaa. Suunnittelin haastatteluille rungot, joissa oli perustietojen lisäksi empatointitehtäviä esimerkiksi arkkityyppisen asiakkaan hahmottaminen persoonakorttiin ja hänen tyypillisen vierailunsa reitin ja palvelupisteiden kartoittaminen pohjapiirustuksiin.

Ennen varsinaiden haastattelujen toteuttamista osallistuin itse empatointiin vierailemalla kirjastotalolla ja havainnoimalla siellä asiakkaiden reittejä. Koska en ollut käynyt kirjastotalolla aiemmin, oli tämä hyvin informatiivista koska sain tavallaan omakohtaista asiakaskokemusta. Mattelmäki (2006) kirjoittaakin Fulton Surin (2003) mukaisesti, että suunnittelijan omakohtainen kokeminen ja käyttäjään samaistuminen on yksi ihmiskeskeisistä suunnittelumenetelmistä (Mattelmäki 2006 39-40.)

Kuva 5. Kaavio iteraatioprosessista.

3.3 Graafinen suunnittelu ja typografia

Toivasen mukaan graafisella suunnittelulla tarkoitetaan kuvallista viestintää, jonka tarkoituksena on luoda viestille ulkoasu, jonka avulla sen ymmärtäminen on mahdollisimman helppoa (Toivanen 2015).

Graafiseen suunnitteluun liittyy monia tehokeinoja, kuten typografia, jolla Loirin ja Juholinin mukaan tarkoitetaan yksinkertaisesti koko graafista ulkoasua. Typografia käsittää niin fontti eli kirjasintyyppi valinnat, tekstin muotoilun kuin paperin värin ja kuvituksenkin valinnat. Vaikka useimmiten kuva on typografiaa voimakkaampi elementti, ideaalitulanteessa tukevat kuva ja typografia toisiaan. Typografisia elementtejä, joiden avulla opasteiden tekstejä suunnittelin, ovat kirjaimet joista voidaan muokata kokoa, ladontatiheyttä sekä vahvuus- ja leveysarvoja. Muita elementtejä ovat tekstin asetelu, johon kuuluu rivien pituus, rivinvälit ja rivien ladonta, sekä erilaiset korosteet kuten lihavointi ja kursivointi, ja erilaiset kontrastit kuten kokokontrasti ja värikontrasti. (Loiri & Juholin 1998, 32-48.)

Typografiaan liittyviä valintoja ohjaa Kulttuuripalveluiden graafinen ohjeistus, jota sovelletaan myös tulevan Kulttuuritalon viestinnässä. Graafinen ohjeisto määrittää, että käytössä oleva fontti on Proxima Nova, jota käytetään kulttuuripalveluiden kaikessa markkinointi ja verkkoviestinnässä. (Tampereen kaupungin kulttuuripalvelut, 2015). Proxima Nova -fonttiperhe on kokonaan käytettävissä, tiettyä kirjainleikkausta ei ole määriteltä käytettäväksi.

Lisäksi typografiaan ja tekstien suunnitteluun opasteissa vaikuttavat esteettömyyttä edistävät seikat, kuten kirjainten korkeus sekä suuraakkosten ja pienaakkosten käyttö oikeissa kohteissa. Opinnäytetyöni kannalta käsittelen esteettömyyttä tarkemmin luvussa 4.3 Esteettömyys.

Kuvina opastesuunnittelussa käytän pääasiassa suunnittelemani informaatio-symboleja. Loirin ja Juholinin mukaan avulla katsoja tavoittaa kuvallisen viestin helpommin kuin kirjoitetun. Kuvan on yleensä tarkoitus selittää tai selvittää tekstiä. Kuvan suunnitteluun liittyvistä asioista opinnäytetyötäni ajatellen tärkeimpiä ovat värisommittelu, sommittelu ja symmetria. (Loiri & Juholin 1998, 33, 52, 62, 68.)

3.4 Opastesuunnittelu

Tietoa varsinaisten opasteiden suunnitteluun löysin opastesuunnitteluun ja ympäristön graafiseen suunnitteluun keskittyneen Desingworkplan toimiston blogitekstistä, jossa kerrataan hyvän ja toimivan opastesuunnittelun perusteita. Tekstin mukaan opasteiden on tarkoitus ohjata asiakas tuntemattomassa ympäristössä oikeaan suuntaan. Toimiva opastejärjestelmä pohjautuu ihmisten käyttäytymiseen ja sen tulisi olla kattava viestintäjärjestelmä, joka sisältää selkeitä ja suppeasti tulkittavissa olevia sekä tarkoituksenmukaisia opasteita. Hyvä opastejärjestelmä syntyy käyttämällä opasteissa johdonmukaisesti typografiaa, ikoneita, opasteen pinta-alaa, värejä ja materiaaleja. Toimiva opaste ei sisällä liikaa tietoa ja se on helposti luettavissa. (Desingworkplan, Introduction to Wayfinding and Signage design, 2010)

4. Tiedonhankinta

4.1 Asiakkaalta saadut materiaalit

Opinnäytetyön tilaaja toimitti minulle jo heti alussa runsaasti materiaalia projektia varten. Sain käyttöön tulevan Kulttuuritalon pohjapiirustukset, Kirjastotalon hankesuunnitelman, Tampereen kaupungin opastepilotti -hankkeen suunnitelmat, museoviraston lausunnon ja Kulttuuripalveluiden graafisen ohjeiston.

Tutustuin materiaalin heti alkuvaiheessa, ja varsinkin pohjapiirustukset olivat isona apuna tilojen ja ongelmakohtien hahmottamisessa kautta koko prosessin.

Rajoittavat tekijät

Tehtävän toimeksiantaja oli määritellyt projektille kolme suunnittelua rajoittavaa ja huomioon otettavaa tekijää. Näitä olivat kohderakennuksen oleminen suojeltu rakennus, jolloin esimerkiksi opasteiden kiinnitys ja sijoittelu voisi olla rajoitettua. Toisena huomioon otettavana tekijänä olisi erillisten toimijoiden oma ilme verrattuna Kulttuuritalon ilmeeseen, kuinka nämä saataisi yhdistettyä? Kolmas ulkopuolinen rajoittava tekijä saattaisi olla Tampereen kaupungin opasteuudistushanke.

4.2 Haastattelu tiedonhankintamenetelmänä

Haastattelu on perusteellinen tiedonhankintamenetelmä, jonka avulla haastattelija pääsee luomaan henkilökohtaisen kontaktin osanottajiin ja kokoamaan tietoa ja kuvauksia heidän ensisijaisista kokemuksista, mielipiteistä, asennoitumisesta ja käsitteistä. Parhaiten haastattelu tapahtuu henkilökohtaisesti, jotta kaikki keskustelun aikana tapahtuva kehonkielen ja ilmeiden vaihtelut ja vivahteet osaksi keskustelua. Haastattelun rakenne ja tarkoitus määrittävät sen, miten tiukasti haastattelukysymyksissä pysytään. Rakenteelliset haastattelut ovat vapaampia ja haastateltaville miellyttävämpiä, mutta rakenteellinen, muodollisempi haastattelu on helpompi hallita ja analysoida. (Hanington & Martin 2012, 102.)

Haastatteluiden suunnittelu

Alusta alkaen oli selvää, että pääosa tiedonhausta tapahtuu haastattelujen avulla. Pidin sitä tässä tapauksessa parhaimpana tapana saada oikeanlaista tietoa, koska en tuntenut ennalta haastateltavia tai heidän taustojaan. Workshoppien tms. muiden sitoonnuttavampien tiedonhankintamenetelmien käyttäminen opinnäytetyössäni olisi ollut varmasti, ottaen huomioon kulttuuritalohankkeen todellisen työstövaiheen, liian aikaavievää kaikille osapuolille. Haastattelujen aikaan hanketta ei vielä oltu hyväksytty Kaupungin hallituksessa.

Työn aiheeseen hankkimani alkuymmärryksen perusteella aloin hahmottelemaan haastattelukysymyksiä, jotka toisivat tarvitsemiani tietoja projektin eteenpäinviemiseksi. Halusin tutustua jokaiseen organisaatioon ja toimintoon huolella, koska ne olivat itselleni ennalta tuntemattomia. Lisäksi halusin

tietoa vierailijoista ja asiakkaista sekä heidän tarpeistaan. Halusin myös kuulla toimijoiden itsensä toiveita ja odotuksia koskien sekä Kulttuuritaloa että omaa projektiani.

Haastattelut

Haastattelut toteutettiin aikataulun mukaisesti heti tammikuun alussa. Ne pidettiin toimijoiden omissa tiloissa ja haastateltavia oli kerralla paikalla 1–3 henkilöä. Haastattelut etenivät hyvässä hengessä; sain hyvän yleiskuvan jokaisesta toiminnosta ja kaikki haastateltavat kertoivat mielellään edustamansa toiminnon tehtävistä, päämääristä ja tulevaisuuden suunnitelmista sekä toiveista Kulttuuritaloa koskien.

Jo heti ensimmäisessä haastattelussa kävi selväksi, että suunnittelemani arkkityyppisen asiakkaan personointi ja hänen vierailunsa hahmottelu pohjapiirustuksiin ei olisi toimiva ratkaisu sen vuoksi, että asiakaskunta ja vierailun kohteet kullakin toimijalla ovat hyvin laajat ja vaihtelevat. Päädyimme keskustelemaan siitä, miksi ja minne asiakkaat tulevat ja useimmat haastateltavat osasivat myös hahmotella jonkin verran yleisimpiä asiakasryhmiä. Näiden keskustelujen avulla sain hahmoteltua asiakkaiden ja vieraiden reitit Kulttuuritalossa.

Haastattelut toimivat sekä tietopohjana opinnäytetyössäni, että samalla pelinavauksena koko Kulttuuritalo hankkeen aktiiviselle toteuttamiselle, sillä haastattelujen aikana toimijat kertoivat laajasti omia näkemyksiään ja toiveitaan siitä, millaisia suunnitelmia ja tarpeita heillä oli taloa kohtaan. Toimeksiantajan edustaja oli myös mukana haastatteluissa, ja keskustelimme jokaisen tilaisuuden jälkeen havainnoistamme, joten en jäänyt vain omien tulkintojeni pariin.

Haastattelukysymykset

1. PERUSTIEDOT: HAASTATELTAVA, TOIMINNON/ORGANISAATION KUVAUS, TEHTÄVÄT JNE.
2. SUHDE TULEVAAN KULTTUURITALOON JA SEN MUIHIN TOIMIJOIHIN
3. ASIAKKAITA/VIERAILJOITA KOSKEVAT YLEISTIEDOT: IKÄHAARUKKA, KÄVIJÄMÄÄRÄT JNE.
4. ASIAKKAAN/VIERAILIJAN ARKKITYYPPIEN MÄÄRITTÄMINEN: KUVITTEELLISTEN KÄYTTÄJÄ-KUVAUSTEN LUOMINEN
 - NIMI, IKÄ, SUKUPUOLI, KANSALAISUUS, KIELITAITO, PERHE, AMMATTI JNE. (HAASTATELUSSA ERILLINEN LOMAKE)
5. PERSONOITUJEN ASIAKKAIDEN/VIERAILIJOIDEN KOKEMIEN PALVELUTUOKIOIDEN MÄÄRITTÄMINEN JA PALVELUPOLKUJEN MUODOSTAMINEN. (TARVITTAESSA VOIDAAN MÄÄRITELLÄ PALVELUTUOKIOISTA KONTAKTIPISTEITÄ, ELI ESIM. TILOJA, ESINEITÄ, IHMISIÄ, JNE.)
 - NAULAKOT, WC, KAHVIO, INFORMAATION ETSINTÄ, ODOTUSTILA, VIERAILU, POISTUMINEN JNE.
 - PALVELUPOLUN LUOMINEN ALOITETAAN SEN ALKU- JA LOPPUPISTEIDEN MÄÄRITTÄMISELLÄ.
6. VIERAILUN AIKANA KÄYTETTYJEN KULKUREITTIEHÄN HAHMOTTELU POHJAPIIRROKSIIN
7. TIETOJA LIITTYEN VANHAN KIRJASTOTALON VISUAALISEN VIESTINNÄN SUUNNITTELUUN; OHJEET, VAATIMUKSET, TOIVEET, IDEAT, NÄKEMYKSET, AJATUKSET, JNE.
 - MITÄ TIETOJA HALUTAAN ESILLE, MIHIN? (ESIM. AUKIOLOAJAT ULKO-OVELLE JNE.)
 - TARVITAANKO OPASTEITA USEALLA KIELELLÄ?
 - ONKO KÄYTÖSSÄ GRAAFISTA OHJEISTOA, LOGOJA TMS.?
 - MILLAISENA KULTTUURIKESKUKSEN TULISI NÄYTTÄYTYÄ VIERAILIJOILLE?
 - MINKÄ VÄRINEN JA TYYPPINEN KIRJASTOTALO/OMA ORGANISAATIO TMS. ON PERSOONALTAAN?
8. TEKEMÄÄNI PROJEKTIIN LIITTYVIÄ TOIVEITA TAI IDEOITA, ODOTUKSIA?

4.3 Esteettömyys

Kulttuuritalon on tarkoitus toimia kaikenlaisten ihmisten kohtaamispaikkana, joten esteettömyys on yksi tärkeimmistä suunnittelun lähtökohdista. Opastesuunnittelussa tämä tarkoittaa esimerkiksi näkövammaisten ja pyörätuoleilla liikkuvien huomioimista sekä opasteiden sisällössä että niiden sijoittelussa.

Tietoa esteettömyydestä sain Näkövammaisten liiton nettisivustolta. Esteettömyydellä tarkoitetaan ympäristöä, jossa kaikki voivat toimia tasavertaisesti ja itsenäisesti, riippumatta omasta toiminta- ja liikuntakyvystään. Esteettömyyttä pidetään nykyään toimintaympäristön toivottuna ominaisuutena, joka tukee ihmisten omatoimisuutta ja yhteiskuntaan osallistumista. Esteettömät, monimuotoiset tilat sopivat ja avustavat toimimisessa yhtä hyvin vammaisten henkilöiden lisäksi myös esimerkiksi vanhuksia ja lapsiperheitä kuin eri kieliä henkilöitä. Opastesuunnittelussa esteettömyys huomioidaan opasteiden selkeydessä, kohokartoissa ja pistemerkinnoissa. (<http://www.nkl.fi/fi/etusivu/esteettomyysratkaisut>)

Tarkempia esteettömään ympäristöön ja opasteiden sijoitteluun liittyviä mitoituksia tarkastelin RT-Esteettömyystieto -sivustolta, jolla kerrotaan selkeästi opasteiden oikeanlaisesta sijoittamisesta. Tärkeä osa esteettömyyttä ovat myös tunnusteltavat kohokartat, joiden sijoittaminen Kulttuuritalon tiloihin on osa opastesuunnittelua.

TÄRKEIMMÄT OPASTEITA KOSKEVAT VAATIMUKSET RT- ESTEETTÖMYYSTIEDON MUKAAN OVAT:

- OPASTEEN KORKEUS LATTIASTA 1400-1600 MM, MYÖS KOHO- JA SYVENYS KUVIOISET OPASTEET
- PISTEKIRJOITUSTA SISÄLTÄVÄN OPASTEEN KORKEUS LATTIASTA ON 1300-1400 MM
- OPASTEEN MATERIAALI HEIJASTAMATON, LASIPINTAISISSA OPASTEISSA HEIJASTAMATON LASI
- KOHOKARTTOJEN SIOITTELU NÄKYVÄLLE PAIKALLE
- TILAOPASTEET SIOITETAAN OVEN AUKEAMISPUOLELLE
- TEKSTEISSÄ LYHYET SANAT ISOILLA KIRJAIMILLA, PIDEMMÄT SANAT JA TEKSTIT PIENILLÄ KIRJAIMILLA
- TEKSTIN KORKEUS 25-40 MM SUUNTAAN TAI SIJAITIA OSOITTAVISSA OPASTEISSA JOIDEN LUKUMATKA ON MUUTAMAN METRIN
- KOHOKIRJAIMIEN KORKEUS PINNASTA MIN. 1 MM, KIRJAIMEN KORKEUS 15-40 MM
- TEKSTIN KORKEUS 70-100 MM NIMIKILVISSÄ, JOIDEN LUKUETÄISYYS ON 1-3 M
- TEKSTIN KORKEUS MIN. 15 MM OPASTEISSA, JOTKA LUETAAN LÄHELTÄ

(rteesteettomyystieto.fi/vaatimukset/asuintilat/opasteet)

4.4 Opastemaailmaan tutustuminen

Osana tiedonhankintaa perehdyin olemassa olevaan opastevalikoimaan. Tutustuin netin avulla sekä kotimaiseen että globaaliin opastetarjontaan. Tutkimus kohdentui eri materiaaleista valmistettuihin opasteisiin, opasteiden sisältöön ja sen asetteluun sekä varsinkin esteettömyyteen liittyvien opasteiden asettumiseen ympäristössä. Omissa mielikuvissani opasteissa yhdistyisi lasi/akryyli ja metalli, ja huomasin että niistä valmistettuja opasteita on suuret valikoimat tarjolla, joten ne on varmastikin todettu käyttökelpoisiksi ja toimiviksi materiaaleiksi tähän tarkoitukseen. Opasteiden sisältöä ajatellen valitsin kuvakokoelmaan kiinnostavasti muotoiltuja erityyppisiä symboleja. Kokosin kaikkein kiinnostavimmat esimerkit ja huomionarvoiset yksityiskohdat kuvapakettiin, johon lisäsin omat huomioni ja kävimme ne toimeksiantajan kanssa läpi. Keskustelu vahvisti ajatuksiani siitä, millaiseen tyyliin ja toteutukseen suunnittelussa pyritään.

Kuvat: yläriivi vasemmalta: 7: Akryyliopaste, 8: Kohokuvio, 9: Kohokartta, 10: Wc -opaste. Esimerkkikuvia opasteista ja symboleista. Alarivi vasemmalta: 11: Pistekirjoitus, 12: Led -opaste, 13: Tilapäisopaste, 14: Esiteteline. Esimerkkikuvia opasteista ja esitetelineistä.

5. Tiedon analysointi

5.1 Haastattelujen purku

Haastattelut saatiin sovittua kahdelle päivälle, jotka olivat viikon välein. Useamman haastattelun tekeminen samana päivänä mahdollisti saatujen mielikuvien ja ajatusten vertailun heti tuoreeltaan. Tein muistiinpanojen ja omien mielikuvien perusteella jokaisesta haastattelusta tiivistelmän, josta poimin avainasiat koskien opinnäytetyötäni.

Kaikissa haastatteluissa nousi pinnalle samoja asioita ja yleisodotukset Kulttuuritaloa kohtaan olivat positiivisesti latautuneita. Useimmat toimijoista näkivät keskinäisen yhteistyön tuomat mahdollisuudet. Tähän asti eri toimintojen välinen yhteistyö on ollut melko vähäistä. Toiveet Kulttuuritalon tilojen käytöstä tapahtumien järjestämiseen luovat opastesuunnittelulle suurimmat haasteet; kaikilla toimijoilla on erilaisia väliaikaisten tai päivitettävien opasteiden tarpeita. Lisäksi osalla toimijoista on todella runsas kielivalikoima käytössään ja tämän huomioiminen luo myös osaltaan haastetta tehtävään. Lastenkulttuurikeskus Rullan toiveena oli myös saada käyttöön lapsille suunnattuja opasteita, jotka sijoitettaisiin lapsille sopivalle korkeudelle. Kaikkien toimijoiden yhteisenä toiveena oli esteettömyys, joka huomioitaisi myös opastesuunnittelussa.

Kulttuuritalon toivottiin toimivan houkuttelevana, laadukkaita taide- ja kulttuurikokemuksia tarjoavana, kaikkien kaupunkilaisten kohtauspaikkana. Vaikka yleisilmeen toivottiin olevan eloisa, raikas, rento ja kiva, toivottiin sen samalla henkivän myös taiteen ja kulttuurin laadukkuutta.

AVAINSANAT:

- TILAPÄISOPASTUS
- PÄIVITETTÄVYYS
- ESTEETTÖMYYS
- MONIKULTTUURISUUS
- HOUKUTTELEVUUS
- LAADUKKUUS

5.2 Rullan ongelma

Lastenkulttuurikeskus Rullan edustajan haastattelussa nousi esiin kysymys tilojen toimivuudesta. Olimme jo projektin toimeksiantajan kanssa pohtineet asiaa etukäteen, sillä arkkitehdin suunnitelman mukaisessa tilajärjestyksessä lapsiperheiden siirtyminen muihin Kulttuuritalon kerroksiin vaatisi ulkokautta kiertämistä. Tämän ongelman tiedosti ja toi esiin myös Rullan edustaja. Tässä vaiheessa ongelmaan voitaisi vielä yrittää puuttua, sillä kirjastotalon remontti on vasta suunnitteluvaiheessa.

Minua pyydettiin sisällyttämään käytännöllisempi ehdotus Rullan tilajärjestelyistä opinnäytetyöni osaksi. Ehdotuksen voisin esittää pohjapiirustus-tyyppisenä ja tavoitteena olisi ratkaista asiakkaiden siirtyminen kerroksesta toiseen ilman ulkokautta kiertämistä.

5.3 Opastetarpeiden kartoitus ja hahmottaminen

Haastattelujen purkamisen jälkeen paneuduin opastetarpeen selvittämiseen. Kävin pohjapiirustukset huolellisesti läpi ja vierailin uudestaan Vanhalta kirjastotalolla valokuvaamassa tiloja ja ympäristöä tarkemmin. Merkitsin pohjapiirustuksiin kuhunkin kerrokseen reitit, joita pitkin asiakkaat optimaalisessa tilanteessa haastattelujen ja oman empatiointikokemuksen perusteella kulkisivat. Rakennuksessa on joitain kohtia, joissa opasteilla pyritään ohjaamaan vierailijat ja asiakkaat halutuille reiteille, vaikka tiettyyn pisteeseen olisi mahdollisuus kulkea toistakin kautta. Suunnittelun aikana teen valinnat käytettävistä reiteistä opasteiden sijoittelulla. Tutkimalla kulkureittejä määrittelin pisteet, joissa opasteita tarvittaisiin, ottaen huomioon haastattelun yhteydessä läpikäytyt erilaiset tapahtumat ja muut vierailut Kulttuuritalolle.

Opastuspisteiden kartoittamisen myötä alkoi myös hahmottua erilaisten opastetyyppien tarve. Kaiken kaikkiaan pystyin hahmottamaan kymmenen erilaista opastetyyppiä, joita eri tiloissa tarvittaisiin. Suurehko määrä johtuu erilaisten esteettömyyttä lisäävien opasteiden määrästä. Erilaiset opastetyypit esittelen tämän raportin valmiita opastemalleja käsittelevässä osiossa.

5.4 Digitaaliset opasteet

Keskusteluissa vahvasti esillä olleeseen tilapäisopasteiden tarpeeseen toivottiin siistiä ja modernia ratkaisua perinteisten teippailtavien paperilappujen sijaan. Digitaalinen, helposti päivitettävä opastejärjestelmä, johon kuuluisi tilakohtaisia opasteita sekä info-tv:t tarkoituksenmukaisissa kohteissa olisivat nykyaikainen vastaus tähän ongelmaan.

Tutkin aihetta netin kautta tutustumalla eri laitemyyjien sivustoihin. Tarjolla on monenlaisia wifin kautta päivitettäviä näyttöjärjestelmiä, joihin pystyy myös asettamaan ajastettuja päivityksiä. Tämä sisällön ajastaminen helpottaisi varsinkin monikulttuuristen toimijoiden työskentelyä, sillä eri päivinä tarvitaan eri kielisiä opasteita ja sisältöjä esimerkiksi info-tv:ssä. Kulttuuritalon sisäisesti voitaisi jakaa käyttöoikeuksia päivityksiin sen mukaan, millainen tarve kullakin henkilöllä on. Vaihtoehtoisesti päivitykset voisivat kulkea yhden henkilön kautta, jotta niiden ilme ja sisältö pysyisi paremmin kontrolloituna.

Työssäni en ota varsinaisesti kantaa siihen, miltä varmistajalta järjestelmä tulisi hankkia, sen sijaa otan kantaa siihen, missä paikoissa digitaalisia laitteita on perusteltua käyttää. Kustannussyistä niiden käyttö rajataan vain tärkeimpiin kohteisiin. Perinteisten opasteiden käyttöä mahdollisuuksien mukaan pääkohteissa puoltaa myös se, että mahdollisten sähkökatkojen tai tietoverkko-ongelmien aikana digitaalinen opastejärjestelmä ei olisi välttämättä käytettävissä.

Kuva 16. Kuvituskuva.

6. Visuaalisen suunnittelun prosessi

6.1 Suunnittelun aloittaminen

Projektiin liittyvän materiaalin ja koottujen tietojen sisäistämisen jälkeen siirryin visuaalisen suunnittelun pariin. Aikaa visuaalisen suunnittelun vaiheeseen olin varannut noin kuukauden, mutta tehtävä osoittautui huomattavasti aikaa vievämmäksi ja kokonaisuuden suunnittelu ja viimeistely veivät alkuperäiseen suunnitelmaan verrattuna aikaa lähes kaksi kuukautta. Työskentely tapahtui monitasoisesti ja työn alla oli monta asiaa yhtäaikaisesti, jotta lopputulos olisi mahdollisimman tasalaatuinen ja yhdenmukainen. Tein sekä graafista muotoilua että opastesuunnittelua yhtä aikaa ja limittäin. Työskentely eteni suurissa määrin kokeilujen kautta, miten projektin eri osat sopivat yhteen; graafisen viestinnän ja opastemuotoilun yhteensovittamista halutun muotokielen ja ilmeen saavuttamiseksi. Työskentely vaati paljon pienten yksityiskohtien hiomista, joka puolestaan venytti suunnitteluprosessia varsinkin mallinnusvaiheessa, kun opasteiden ulkomuotoa oli helpompi hahmottaa todenmukaisemmin.

6.2 Suunnittelun kohteet

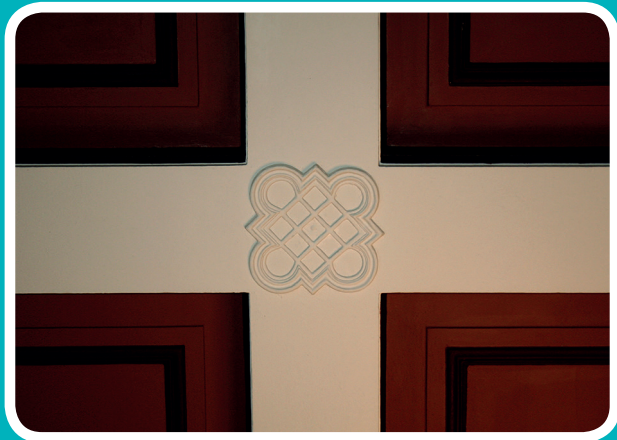
Haastatteluissa kootun tiedon analysoinnin pohjalta pystyin määrittelemään varsinaiset suunnittelutyön kohteet, joita ovat Kulttuuritalossa käytettävät pysyvät ja tilapäiset opasteet, Lastenkulttuurikeskus Rullan vaihtoehtoinen tilasuunnitelma, opasteiden graafinen ilme, talon logo sekä informaatioviestinnän tyylikirja ehdotus.

6.3 Inspiraation haku

Inspiraatiota ja vaikutteita suunnittelutyöhön sain aiemmin koostamani kuvakokoelman lisäksi Vanhasta kirjastotalosta ja sen miljööstä. Tein kirjastotalolle uuden vierailun valokuvamateriaalin tuottamista varten. Kuvasin sekä tiloja että pieniä yksityiskohtia, jotka koin inspiroiviksi. (Kuvat 15-24)

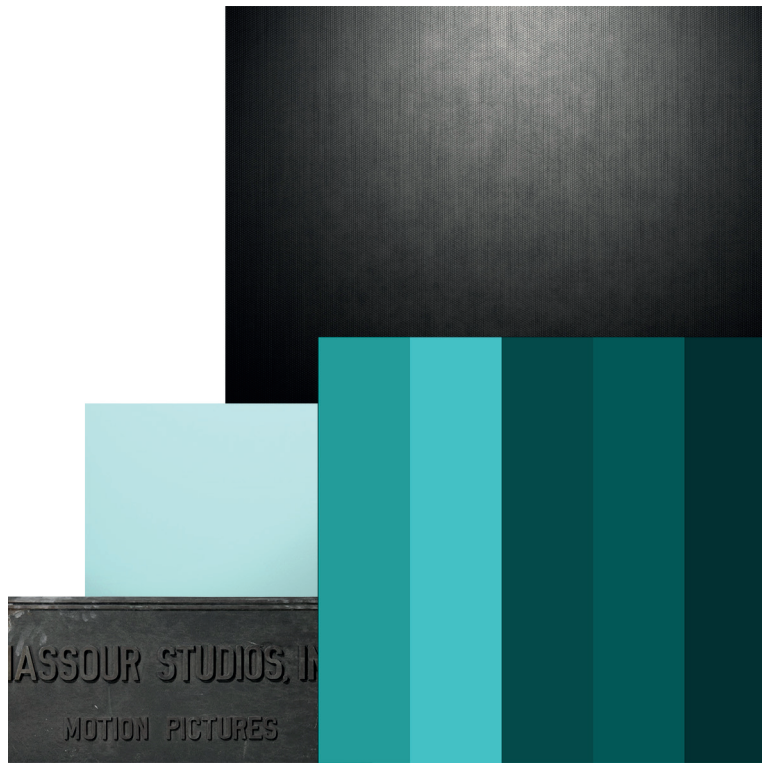
Vasemmalta oikealle: Kuvat 17-21. Yksityiskohtia Vanhalta kirjastotalolta ja ympäristöstä.

6.4 Väri- ja materiaalivalinnat

Suunnanhaun jälkeen pääsin varsinaiseen visuaalisen suunnittelun pariin. Aloitin väri- ja materiaalivalintojen tekemisellä. Hahmottelin pari sopivaa, omia mielikuvia ja joitain haastatteluissa esiin nousseita ehdotuksia yhdistävää värimallia, joita hyödyntäisin opasteiden visuaalisessa suunnittelussa. Koska Kulttuuritalon sisustussuunnitelmaa ei vielä ole olemassa, oli opasteiden värisävyjen valinnassa perusajatuksena se, että opasteiden tuleva sijoitusympäristö on pääasiassa vaalea. Alkuvaiheessa suunnitelmassa oli käytössä akryyli ja harjattu teräs, jonka myöhemmässä vaiheessa vaihdoin anodisoituun alumiiniin pääasiassa ulkonäköseikkojen vuoksi.

Materiaaleiksi opasteisiin valikoituivat lopulta suunnitteluprosessin myötä kirkas akryyli ja värjätty alumiini. Akryylin valitsin sen lujuuden, kirkkauden ja hyvän iskunkestävyyden vuoksi, anodisoitu alumiini puolestaan on kovaa ja kulutusta kestävä, joten ne sopivat hyvin käytettäviksi julkisissa tiloissa. Valitsemani materiaalit on myös korvattavissa vastaavan ilmeen luovilla materiaaleilla, jos se on valmistamisen tai käytettävyyden vuoksi tarpeellista. Koska suunnitelmani on tarkoitus antaa opasteille vain haluttu ilme, en ota kantaa tarkempiin valmistusteknisiin seikkoihin.

Kuva 27. Värisuunnitelma 1.
Vasemmalta ylhäältä alkaen: a), b)
Vasen alarivi: c), d), e)

Kuva 28. Värisuunnitelma 2.
Ylhäällä: a)
Alarivi vasemmalta oikealle: b), c), d).

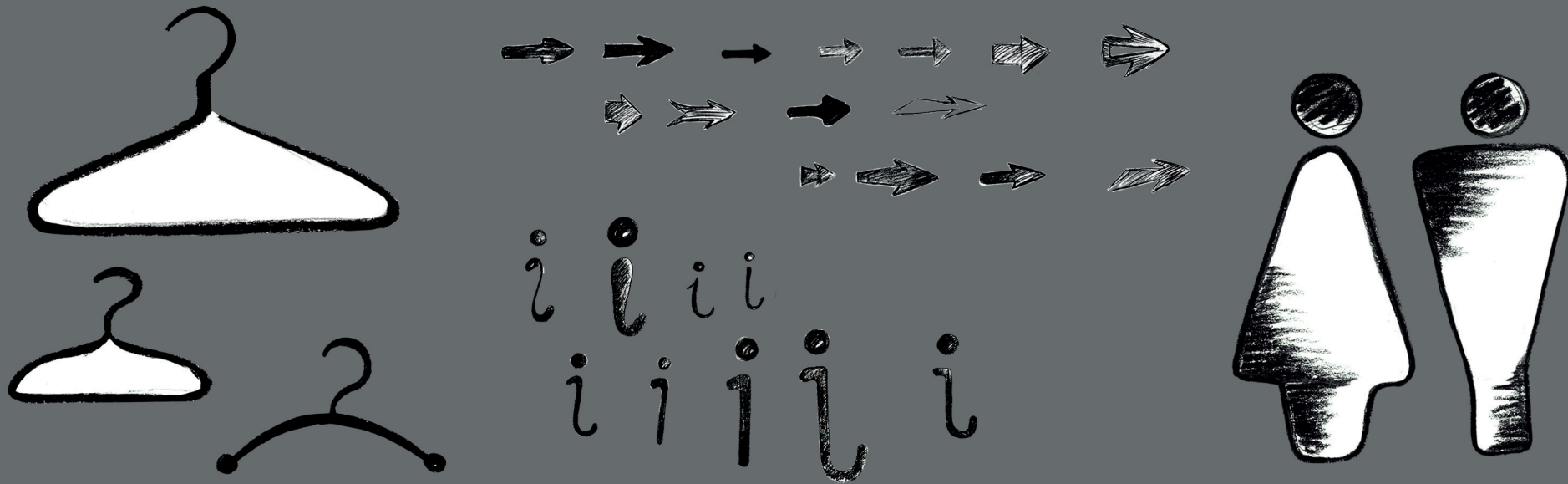
6.5 Graafinen suunnittelu

Graafisen viestinnän suunnittelu alkoi jo projektin hyvin varhaisessa vaiheessa. Aloitin jo ennen varsinaista tiedonhankintavaihetta tekemään luonnoksia erilaisista i- ja nuolisymboleista. Kokosin aineistoa muistiinpanomaisesti ja varsinaiseen symbolien luonnosteluvaiheeseen siirryttäessä, nopeasti luonnosteltua materiaalia oli jo syntynyt runsaasti, ja sitä myötä omat mielikuvat symbolien visuaalisesta ilmeestä olivat jo hyvin vahvat. Etsimistäni symboleiden esimerkeistä kiinnostavimmiksi olivat nousseet yksinkertaiset kolmiomaiset ihmishahmot, joiden pelkistetty tyyli sopi mielestäni hyvin tulevan Kulttuuritalon ympäristöön.

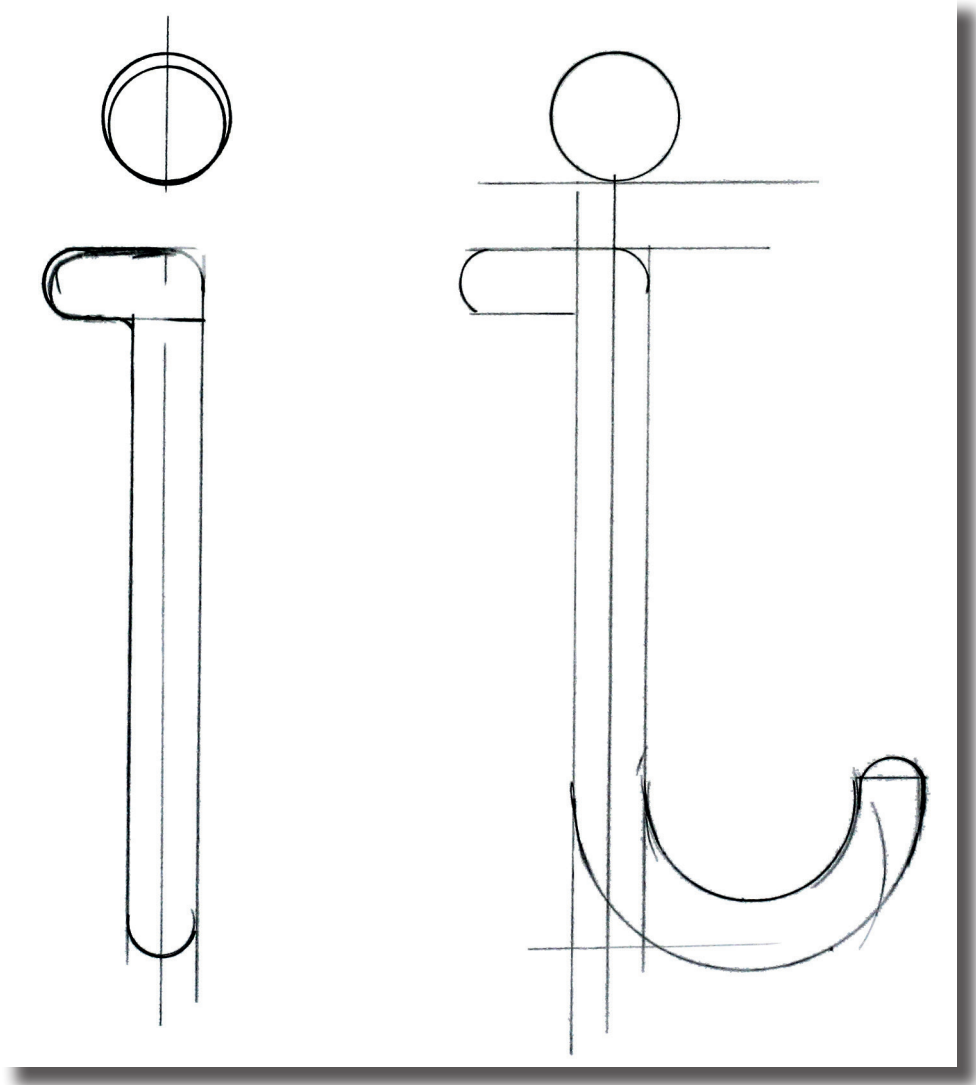
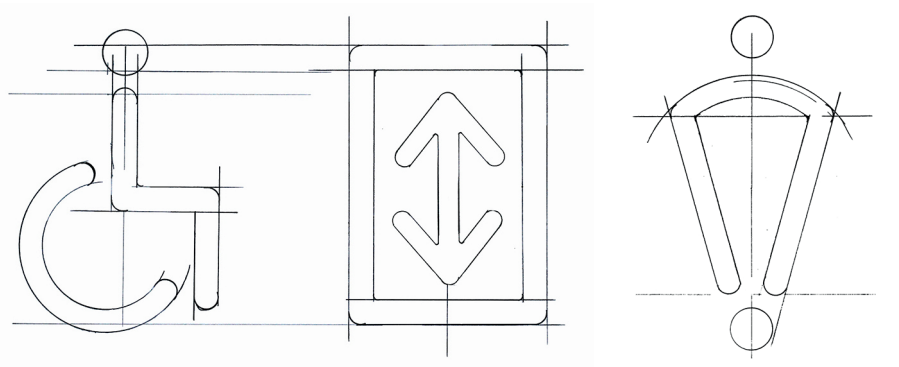
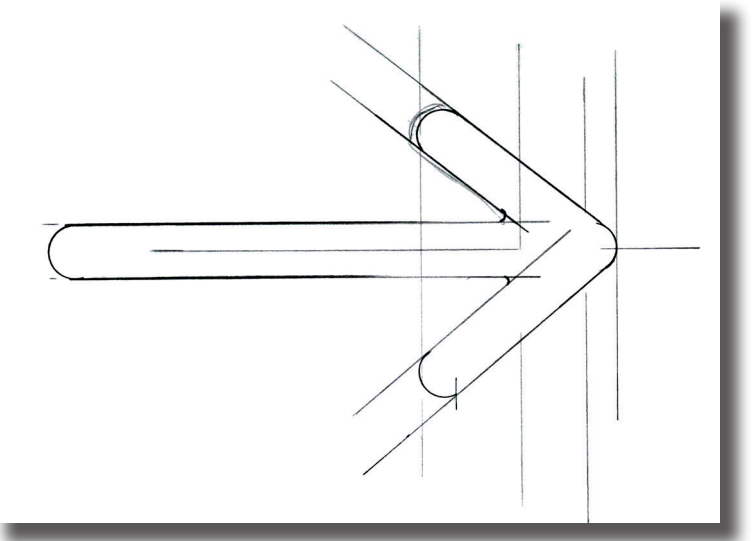
Koska graafisten muotojen tutkiminen oli jo niin pitkällä ennen varsinaista suunnitteluvaiheen aloittamista, päätin aloittaa projektin varsinaisen visuaalisen vaiheen luomalla valmiin symbolisarjan. Tavoitteena oli saada aikaan symbolisarja, joka olisi yksinkertainen, raikas ja tyylikäs, ja jonka ilme joka erottuisi Kulttuuritalon ympäristössä tarpeeksi hyvin. Työskentelyn edetes-

sä luonnoksista ja projektin alkuvaiheessa kootun kuvaston pohjalta syntyi tarkempia suunnitelmia Kulttuuritalon informaatioviestinnässä tarvittavista suuntanuolista, wc -kylteistä, i -merkistä ja inva wc -merkistä. Piirustusprosessin aikana symbolien tyyli selkiytyi ja omien mielikuvieni mukainen yksinkertainen, hieman pyöristetty muoto valikoitui symbolien lähtökohdaksi. Koska valitsemani muotokieli on yksinkertainen ja esimerkiksi wc -symbolien sukupuolien esitystapa poikkeaa hieman normaalisti totutusta, tutkin vielä uudestaan symbolien muotoiluprosessin loppuvaiheessa netin opastevalikoimia hakien vahvistusta sille, että suunnittelemani hahmot olisivat toimivia ja käyttökelpoisia.

Vertaismateriaalin, ideoinnin ja luonnosteluprosessin avulla toteutin symbolikonaisuuden, johon kuului wc -symbolit, inva wc -symboli, suuntanuoli, i -merkki ja hissikuvake. Myöhemmin lisäsin kokoelmaan vielä henkari -merkin vaatesäilytyksen merkitsemistä varten. Viimeistellyt symbolit esittelen valmistetun opastekokonaisuutta käsittelevässä luvussa.

Kuva 29. Symboliluonnoksia.

Vasen ylhäältä alas: Kuvat 30, 31.

Oikealla: Kuva 32.

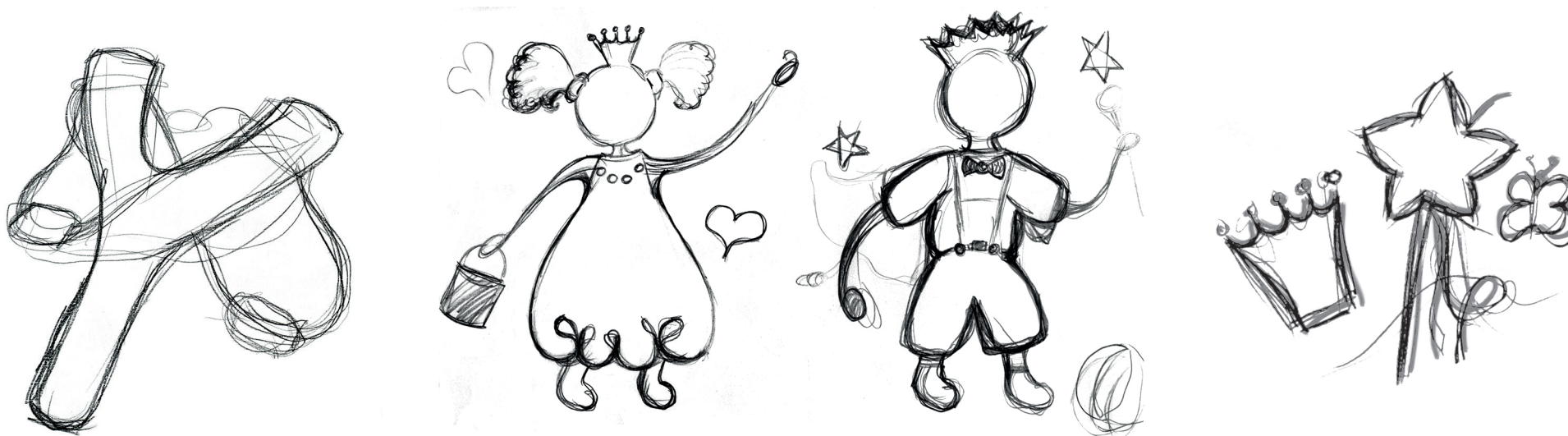
Luonnosteluprosessin viimeinen vaihe.

6.6 Lasten opasteet

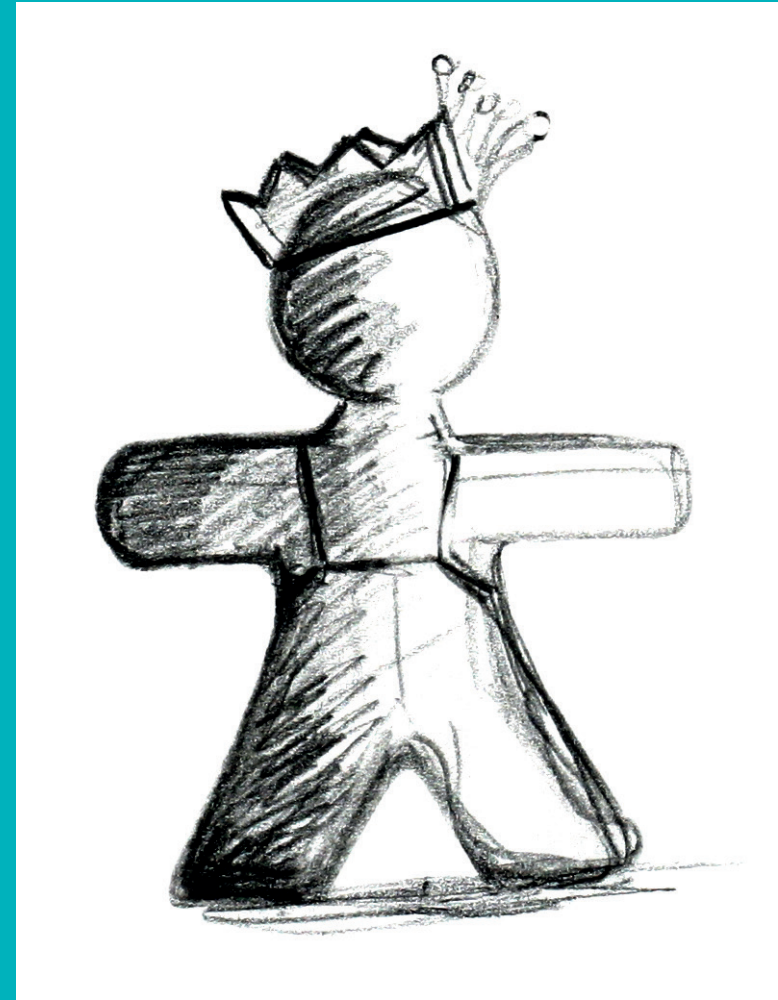
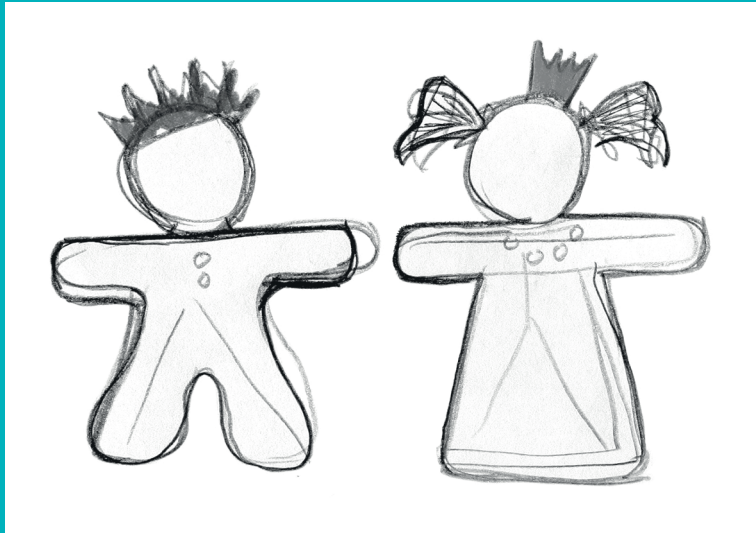
Kulttuuritalon opastesuunnitelmassa käytettävien opastesymbolien lisäksi suunnittelin erilliset lasten wc -symbolit lastenkulttuurikeskuksen toiveiden mukaisesti. Mielestäni lastenopasteiden toteutuksessa oli kaksi mahdollisuutta. Ensimmäinen, ja mielestäni loogisin vaihtoehto on toteuttaa lasten opasteet Rullan jo olemassa olevilla, lapsille tutuilla eläinhahmoilla. Toinen vaihtoehto oli suunnitella uudet, tässä työssä suunnittelemani Kulttuuritalon visuaaliseen informaatioviestintään sopivat hahmot tai symbolit.

Koska valmiiden hahmojen käyttäminen olisi poikennut visuaalisesti työni ilmeestä liiaksi, päädyin suunnittelemaan olemassa oleville hahmoille vaihtoehtoiset, uudet informaatiohahmot.

Lasten opasteisiin minulla oli paljon ideoita, joita kokeilin piirtämällä, mutta luonnosteluprosessin lopuksi päädyin yksinkertaisiin tikku-ukko lähtöisiin prinsessoihin ja prinssihin. Aihe valikoitui tarkan harkinnan seurauksena, sillä Rullan vierailijat ovat usein taustoiltaan monikulttuurisia ja on tärkeää, että kaikki ymmärtävät mitä symboleissa kerrotaan. Prinsessat ja prinssit tunnetaan kaikkialla lasten parissa. Suunnittelin hahmot, joita voi myös tarpeen mukaan hyödyntää Lastenkulttuurikeskus Rullan muissa opasteissa. Viimeistellyt symbolit esittelen valmista opastekokonaisuutta käsittelevässä luvussa.

Vasemmalta oikealle: Kuvat 33-35. Lastensymboleiden ideointia.

Yläpuolella: Kuva 36 Tikku-ukko lähtöisiä luonnoksia.

Oikealla: Kuva 37. Luonnosteluprosessin viimeistelyn vaihekuva.

6.7 Kulttuuritalon logo ja talon ulkopuolisen viestinnän profilointi

Yksi suunnitteluprojektin tavoitteista oli suunnitella tulevalle Kulttuuritalolle logo. Koska Kulttuuritalon hankkeen hyväksyminen kaupunginvaltuustossa kesti odotettua pidempään, jätin logon suunnittelun pääpiirteittäin koko projektin loppuun. Luonnostelua logolle tein siinä vaiheessa, kun talolle saatiin työnimi, joka on Kulttuuritalo Laikku.

Päätin, että teen logosta kaksi versiota, yhden Laikku -nimeen ja toisen nimettömän talofiguurin, joka olisi käyttökelpoinen vaikka talon virallinen nimi myöhemmin muuttuisi.

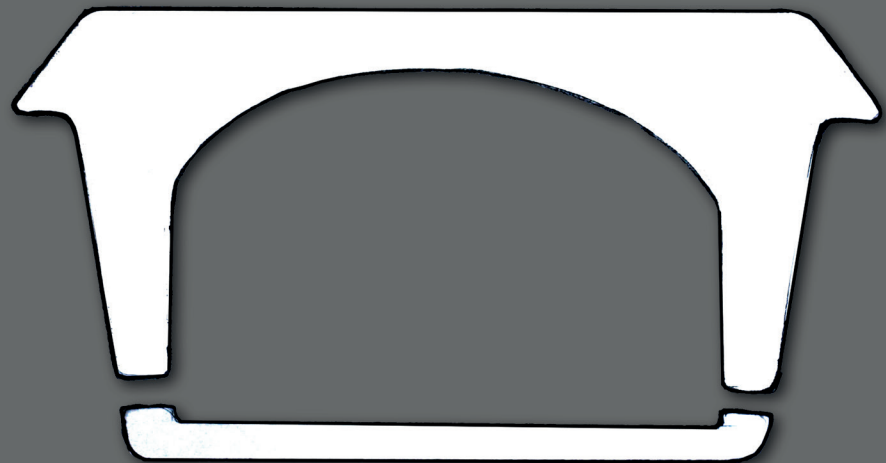
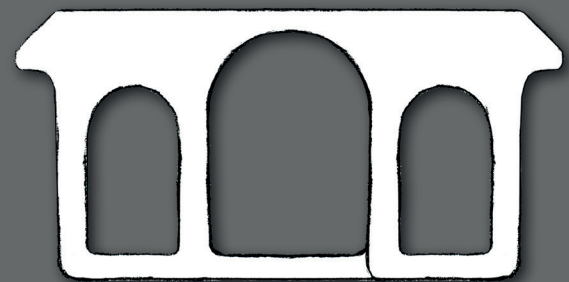
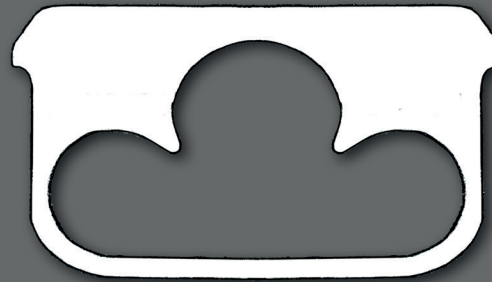
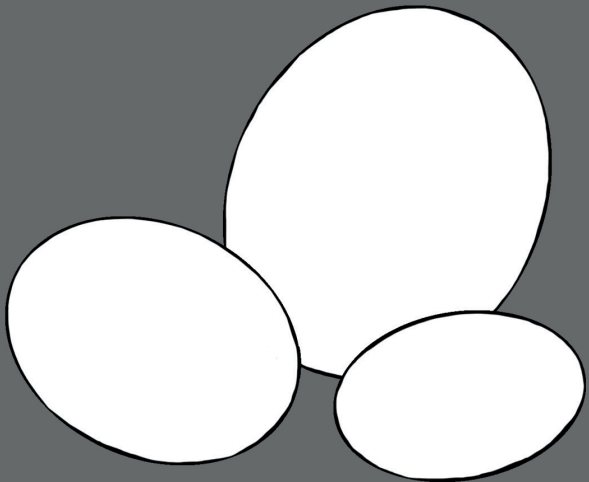
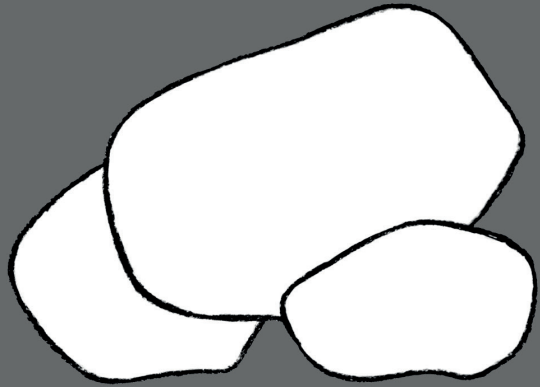
Laikku -logo syntyi melko helposti. Lähtökohtana oli itse nimi ja sen suhde kulttuuritalon monikulttuuriseen kävijäkuntaan. Halusin tehdä värikkään, puumaisen logon joka edustaisi kulttuurien monimuotoisuutta ja yhdessätekemistä.

Talofiguuri syntyi osaksi toimeksiantajan ideaan pohjautuen. Tarkoituksena oli luoda logo, joka toimisi itsenäisesti Kulttuuritalon symbolina, mutta sitä voitaisi käyttää kehyksenä Kulttuuritalon toimijoiden logoille, jolloin voitaisi yhdistää tarpeen mukaan yksi tai useampia toimijoita Kulttuuritalon logoon.

Koska Kulttuuritalon viestinnän profilointi kuuluu tyylikirjaan, oli tässä kohdassa suunnittelua luontevaa pohtia myös sen toteuttamista. Esiintyisikö Kulttuuritalo viestinnässään yhtenä kokonaisuutena, jossa on erilaisia toimintoja vai yksittäisten toimijoiden muodostamana kokonaisuutena?

Mielestäni on perusteltua, että Kulttuuritaloa markkinoitaisi kokonaisuutena yksittäisten toimijoiden sijaan. Kulttuuritalo hankkeen tavoitteena on yhtenäistää ja monipuolistaa kulttuuritarjontaa, ja kaikkien kulttuuripalveluiden toimintojen haastatteluissa esiin nousseena toiveena ja tavoitteena oli yhteistyön lisääminen kulttuuripalveluiden sisällä, joten pyrkimys yhtenäiseen viestintäänkin olisi oleellista. Jotta ihmiset löytäisivät Kulttuuritalon palvelut, olisi tärkeämpää, että itse talo ja sen tarjoamat mahdollisuudet ovat tunnetumpia, kuin yksittäiset toimijat. Viimeistellyt logosuunnitelmat löytyvät valmis-
ta opastekokonaisuutta käsittelevästä luvusta.

LaiKKu

6.8 Opasteiden typografia

Työn toimeksiantajalla on käytössään Proxima Nova -fonttiperhe, jota minun toivottiin käyttävän myös opasteissa, jotta Kulttuuritalon visuaalinen ilme pysyisi mahdollisimman yhtenäisenä. Kyseinen fonttiperhe on laaja, joten opasteisiin vaadittavat selkeät tekstit oli helppo toteuttaa käyttämällä sen eri kirjainleikkauksia, kuten esimerkiksi vaihtelemalla lihavoitua.

Ensimmäisenä tekstisuunnittelussa oli opastesuunnittelun kannalta kriittinen kohta; tulisi valita kieli, jota opasteissa käytettäisiin. Laajan ja hyvin monikulttuurisen asiakaskunnan johdosta päädyin käyttämään opasteissa suomenkielen lisäksi vain englantia. Tilojen sijaintiin liittyvissä opasteissa käytetään sekä englannin- että suomenkielisiä tekstejä. Muissa opasteissa tekstiä tarvitaan vain tilojen nimissä ja wc-tiloissa. Valitsin lyhyitä, helposti ymmärrettäviä sanoja; esimerkiksi wc-tilojen tekstit ”Gents” ja ”Ladies” ovat monikieliselle asiakaskunnalle ymmärrettäviä. Tiloille suosittelen antamaan selkeät nimet esimerkiksi nykyisten ”musiikkisalin” ja ”luentosalin” sijaan. Esimerkiksi Sointu ja Sana olisivat helpompia ja lyhempiä nimiä, eikä niitä ole tarpeen kääntää

millekään kielelle, kun niitä käsitellään erisniminä. Jotta Kulttuuritalon viestintä pysyy selkeänä, on se pääpiirteittäin toteutettava mahdollisimman yksinkertaisesti. Suunnitelmassani olen antanut toiveiden mukaisesti tilaa myös monikulttuuristen toimijoiden omalle päivittyvälle viestinnälle esimerkiksi infotelevisiojärjestelmässä.

Opastesuunnittelussa otin huomioon esteettömyyttä edistävät ohjeet mahdollisuuksien mukaan myös typografiassa. Opasteiden tekstien suunnittelussa oli olennaista ottaa huomioon myös mahdollisen pistekirjoituksen sijoittelu kirjainten alapuolelle. Pistekirjoitukset opasteisiin loin Näkövammaisten liiton sivuilta löytyvällä pistekirjoituksen muunnosohjelmalla (<http://thp.nkl.fi/br-l2img/index.html>).

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg

Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo

Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww

Xx Yy Zz Åå Ää Öö Aa Bb

Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk

Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss

Tt Uu Vv Ww Xx Yy

Zz Åå Ää Öö AA

Bb Cc Dd Ee

FF HH II JJ KK LL

6.9 Opastemallien suunnitteluprosessin kuvaus

Vaikka varsinainen opastemallien suunnittelu alkoi vasta graafisen suunnitteluvaiheen jälkeen, oli opasteiden muotoiluprosessi saanut ajatuksen tasolla alkunsa jo opinnäytetyön alkuvaiheissa, kun perehdyin kirjastotalon visuaaliseen ilmeeseen, tutustuin olemassa oleviin opasteisiin sekä tein materiaali- ja värivallinat. Näiden lisäksi toimeksiantajan kanssa alkuvaiheessa käydyt keskustelut vahvistivat omaa näkemystäni opasteiden ilmeestä. Tavoitteena oli tyylikkää, persoonalliset ja selkeät opasteet, jotka soveltuvat ympäristöönsä mutta erottuvat tarpeeksi helpon liikkumisen mahdollistamiseksi.

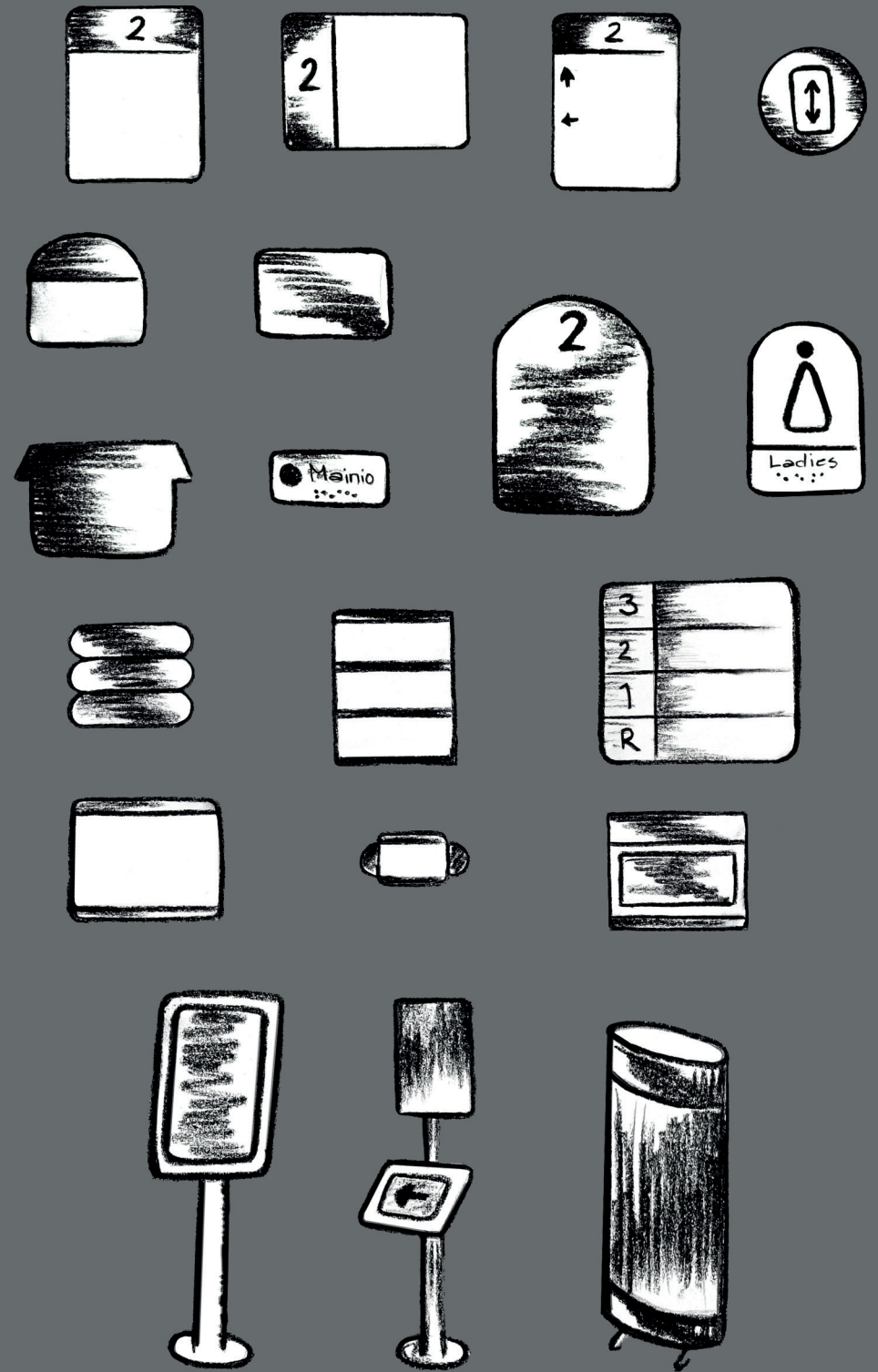
Kuva 41. Yksityiskohta Vanhan kirjastotalon ulkoportailta.

Luonnostelu

Aloitin opastetaulujen muotoilun hahmottelemalla nopeasti eri opastetyyppejä ja käymällä läpi niihin tulevaa sisältöä. Aloitin työskentelyn luonnostelemalla yksinkertaisia opastetauluja hakien sopivaa muotoa sekä materiaalien suhdetta. Samalla pohdin symbolien ja tekstien sijoittelua opasteissa. Hahmottelin erilaisten opasteiden soveltuvuutta ympäristöön sekä niiden mahdollisia sijoituspaikkoja ja niiden tuomia haasteita. Opasteiden sijoitusympäristön materiaalit luovat joissain kohteissa haasteita, esimerkiksi kerrosopasteiden luonnollisen sijoituspaikan seinämateriaali on lasi ja maalattu metalli. Koska suunnitellin opasteita, joissa on samantyyppisiä materiaaleja, olisi pystyttävä luomaan opasteista sijoitustaustastaan hyvin erottuvia. Toinen jo alkuvaiheessa havaitsemani ongelmallinen kohta oli pääopastetaulun sijoittelu pääaulaan. Aulassa ei tulisi olemaan ehjää seinätilaa isolle opastetaululle pääoveen nähden sopivassa kohdassa. Pääopastetaulun suunnittelun aloitin erilaisten sijoittelutapojen ja -kohtien pohtimisella ja tutkimisella itse opasteen suunnittelun sijaan.

Luonnosteluvaihe eteni iteratiivisesti ideoinnista visualisointiin ja arvioinnin kautta takaisin paranneltujen ideoiden työstöön. Ideoiden arvioinnissa otin huomioon omien näkemysten ja projektin tavoitteiden lisäksi opasteiden tulevan ympäristön ja erilaisten käyttäjien asettamat vaatimukset. Näitä tekijöitä peilaamalla pyrin saavuttamaan suunnittelussa persoonallisen ja toimivan lopputuloksen, joka täyttäisi vaatimukset ja tavoitteet. Toimeksiantajalle esittelin ideoitani ja työni etenemistä pariin otteeseen, jolloin he ottivat osaa ideoiden arviointiin ja sain sitä kautta työskentelyä ajatellen tarpeellista palautetta.

Kuva 42. Opasteluonnoksia.

3D-mallintaminen suunnitteluratkaisujen työvälineenä

Luonnosteluvaiheen jälkeen jatkoin kunkin suunnitteluosion yhteydessä visuaalisen materiaalin tuottamista 3D-mallintamalla, jotta opasteisiin saataisi tarpeeksi hyvä materiaalin tuntu. Ensimmäiset 3D -mallit opasteista tein jo suunnitteluprosessin alkuvaiheessa, jotta pystyin havainnoimaan nopeasti eri materiaalien ja värien suhteita. Mallinnukset toteutin Maxonin Cinema 4D -ohjelmalla.

Mallintamisvaiheessa suunnittelun eri osa-alueet yhdistyivät yhdeksi kokonaisuudeksi erillisten suunnittelutehtävien sijaan. Käsien luonnostelun kanssa yhtä aikaa tehty mallintaminen antoi ideoita ja vei työskentelyä eteenpäin.

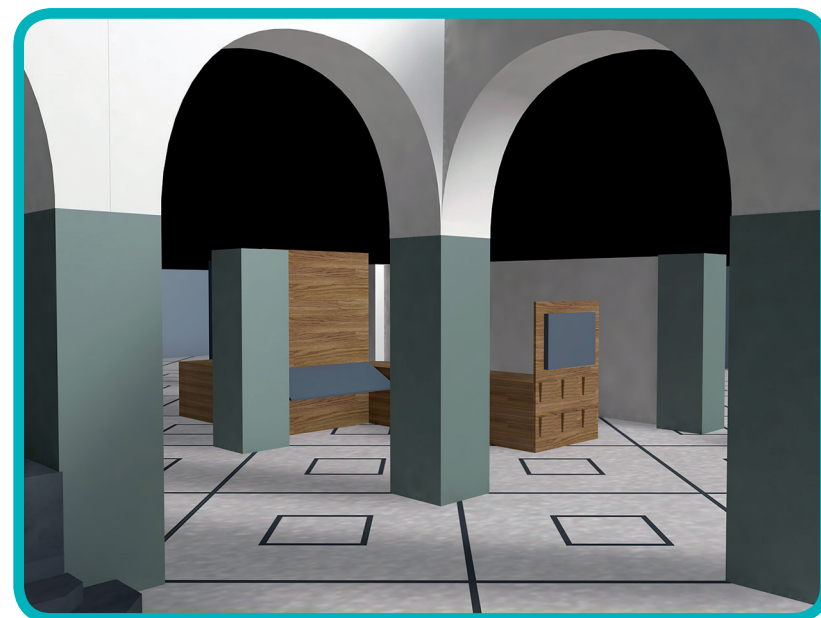
Koska tulevan Kulttuuritalon tilat ovat vielä suunnitteluvaiheessa, oli perusteltua mallintaa joitain tiloja näkyviksi, jotta opasteiden sijoittelua voisi tarkastella ”oikeassa” ympäristössä. Aloitin mallintamisen pääaulasta, jossa sijaitsisivat asiakkaiden kannalta tärkeimmät opasteet sekä infopiste. Koska sisustussuunnitelmaa ei vielä tiloille ole, toteutin 3D-mallin käyttäen tiloissa tällä hetkellä olevia vaaleita sävyjä. Työskentelyn edetessä päädyin siihen, että toteutan mallintamalla vain pääaulan, koska muihin tiloihin tulevien opasteiden sijoittaminen on selkeää ilman 3D -malliakin.

Mallintamisen mahdollistaman pääaulan tilojen paremman hahmottamisen avulla sain ratkaistua pääopastetaulun sijoitusongelman. Koska tiloissa ei ole loogista seinäsijoituspaikkaa suurelle pääopastetaululle, sain idean sijoittaa pääopaste aulassa pääoven edessä olevaan oviaukkoon. Lasiovet tullaan remontissa poistamaan, jotta tilasta saadaan avarampi kahvilaa ja muuta

toimintaa varten. Pääopastetaulun sijoittaminen suoraan pääovea vastapäätä tekee opasteesta helposti huomattavan. Suuren koon ansiosta taulua ei tarvitse mennä lukemaan läheltä, vaan tekstin näkee jo ovelta tultaessa, jolloin oikealle reitille suuntaaminen on sujuvaa. Opastetaulu myös jakaa tilaa ja rauhoittaa sitä katkaisemalla suoran yhteyden ulko-ovelta kahvipöytiin. Läpikuultavan materiaalin ansiosta ilmavuus tilassa säilyy.

Pääopastetaulun sijoittaminen kaarevaan oviaukkoon luo opasteelle muodon, joka on lähtöisin kirjastotalon omasta olemassa olevasta rakenteesta, joten se sopisi käytettäväksi myös muualla talossa. Tämän idean syntyminen oli opastetaulujen suunnittelun tärkein hetki, jolloin kaikki mielessä pyörineet ja luonnoksissa vaihdelleet muodot ja ideat saivat todellisen ja oikealta tuntuneen muodon, jota olin hakenut. Päätin käyttää kaarevan oviaukon muotoa mahdollisuuksien mukaan myös muissa opasteissa.

Jatkoin sekä pääopastetaulun työstöä mallintamalla että muiden opasteiden muotoilua luonnostellen erilaisia opastetauluja sovittaen kaarevaa muotoa paikoilleen. Tein toimeksiantajalle opasteperheestä esityksen ja varsinkin pääopasteen toteutus sai hyvää palautetta. Jatkoin suunnittelua ja kokeilujen jälkeen totesin, että kaareva yläosa ei olisi tarkoituksenmukainen pienissä opasteissa, jotka tulisi saada sovitettua mahdollisesti pieneenkin tilaan. Tämän vuoksi hylkisin pelkkää tekstiä tai symboleja sisältävien opasteiden kaarevan yläosan ja päädyin vain pyöristämään kulmat. Samaa muotoa päädyin käyttämään myös päivitettävissä tilaopasteissa, joissa yhdistyisi teksti, pistekirjoitus ja wifin kautta päivitettävä näyttö.

Vasen yläpuoli: Kuva 43. Esimerkki mallinnetuista opasteista.
Vasen alapuoli: Kuva 44. Vaihekuva tilaopasteesta.

Oikea yläpuoli: Kuva 45. Vaihekuva päivitettävästä opasteesta.
Oikea alapuoli: Kuva 46. Pääaulan mallinnusta..

Suunnitteluprosessin tässä vaiheessa värimaailma oli vielä petroolinsininen ja teräs, mutta en ollut tyytyväinen yhdistelmään, varsinkin teräs tuntui jo tavallaan vanhanaikaiselta ja liiankin käytetyltä materiaailta, joten halusin opasteisiin kontrastisemman ja modernimman ilmeen. Aloin tutkia materiaali-vaihtoehtoja metallien osalta uudelleen. Mielessäni oli värjätty alumiini, jonka käyttäminen kiinnosti ja kävin tutkimassa siitä valmistettuja tuotteita sekä materiaalia valmistavien yritysten kotisivuja.

Värjätty eli anodisoitu alumiini

Alumiini on melko pehmyt metalli, johon voidaan tehdä kulutusta kestävä ja hyvännäköinen pinta anodisoimalla. Samassa yhteydessä pinta voidaan värjätä melkein minkä väriseksi tahansa. Anodisointi tapahtuu kasvattamalla oksidikerros alumiinin pintaan sähkökemiallisen prosessin avulla. Värjääminen tapahtuu heti anodisoinnin jälkeen käyttämällä kappale kangasväri (esim. Dylon) kylvyssä ja upottamalla kappale tämän jälkeen kiehuvaan veteen sopivaksi ajaksi. (Happonen)

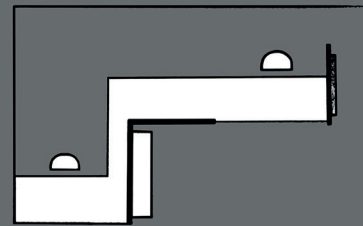
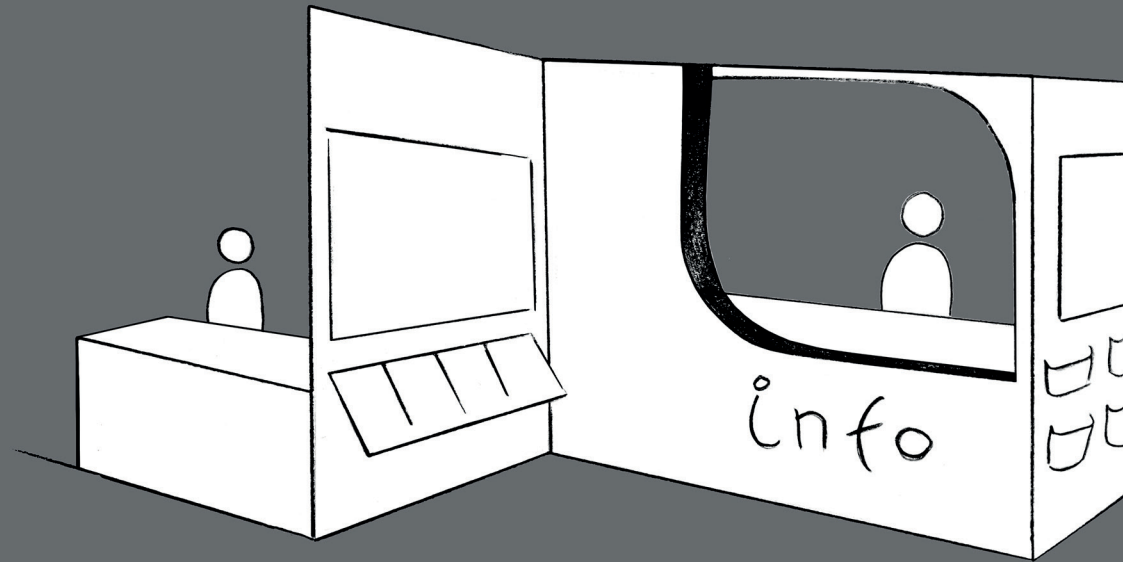
Värivalikoima eri valmistajien kotisivujen perusteella oli laaja, ja tarjolla oli etsimääni grafiitinharmaata, joka sopisi hyvin yhteen petroolinsinisen kanssa luoden modernin ja kiinnostavan värimaailman muuten vaaleaan ympäristöön. Opasteperhettä yhdistäisivät värit ja materiaalit, fontti, visuaalinen ilme sekä kaarevat muodot.

Infopiste

Mallintamisen yhteydessä suunnittelin myös infopistettä ja sen toimintoja rajaten ne pääasiassa informaatiaviestintään. Infopisteen suunnitelma on konseptimuotoinen ja pääasiassa siis pisteen toimintoihin keskittyvä.

Toimeksiantajan kanssa olimme keskustelleet infopisteestä useampaan otteeseen, joten siihen liittyvät toiveet ja tarpeet olivat hyvin tiedossa. Arkki-tehdin suunnitelma määritteli infopisteen sijainnin ja kalusteiden sijoittelun, joten tehtäväkseni jäi infopisteen näkyvyyden ja sen tarjoamien, informaatioviestintää koskevien palveluiden suunnittelu ja sijoittelu. Olennaisen, henkilökohtaista asiakaspalvelua tarjoavan pisteen lisäksi sijoitin infotiskin viereen toivotut ja esteettömyysvaatimuksiin liittyvät tunnusteltavat kohokartat, jotta opasteet olisi helposti havaittavissa ja infopisteen henkilökunnan olisi helppo huomata mahdollisesti apua tarvitseva asiakas. Infopisteen toiselle, kahvilaan päin olevalle seinälle sijoitin kulttuuripalveluiden tapahtumia yleisesti esittelevän info-tv:n ja talon yleisesitehyllyn. Tarpeen mukaan info-tv:ssä voi näkyä tapahtumatietoja ja esimerkiksi linja-autojen aikatauluja. Esitehyllyssä on itse taloon liittyvät yleisesitteet tärkeimmillä kielillä, kuten suomi, englantia, venäjä ja arabia. Infopisteessä voisi olla myös tarjolla qr-koodeja netistä ladattaviin muun kielisiin esitteisiin.

Infopisteen näkyvyyden takaamiseksi suunnittelin infopisteeseen kalusteisiin asennettavat info -tekstit, jotka sijoitetaan sekä palvelutiskin eteen että kosketeltavien kohokarttojen yläpuolelle. Näin info -tekstit näkyvät sekä pääovelle että hissiltä tuleville.

Kuva 47. Luonnos infopisteestä.

Kuva 48. Näkymä pääaulassa.

Suunnitteluprosessin viimeistely

Työskentelyprosessi kulki eteenpäin iteratiivisesti luonnostelun, 3D visualisoinnin ja arvioinnin kehää, kunnes prosessi oli saavuttanut pisteen, jossa mielestäni projektille asetetut tavoitteet sekä omat päämäärät saavutettiin.

Suunnitteluprosessin loppuvaiheessa tein viimeiset valinnat koskien opasteperhettä ja mallinsin kaikki opasteet. Tässä yhteydessä tarkastelin kokonaisuutta ja tiivistin sen tyyliä puuttamalla vielä joihinkin havaitsemiini pieniin poikkeamiin eri opastetyyppien muodoissa ja väreissä, jotta kokonaisuus olisi mahdollisimman yhtenäinen. Muutin vielä opasteiden värimaailmaa tummemmaksi, jotta ne erottuisivat ympäristöstään riittävästi. Osa opasteista tulitaisi sijoittamaan maalattua metallia ja lasia oleviin seiniin, joista niiden tulisi seinän heijastuksista huolimatta erottua hyvin. Opasteilla saataisi aikaan Kulttuuritalolle sopiva persoonallinen, näyttävä ja yhtenäinen informaatiokokonaisuus.

Valmiisiin opastemalleihin sijoitin suunnitelmani mukaiset symbolit, tekstit, pistekirjoitukset ja logot. Muokkasin vielä saamani palautteen mukaisesti lastenhoito-huoneen symbolia mahdollisten väärinkäsitysten ehkäisemiseksi. Mallintamisen avulla tein opasteiden lopulliset yksityiskohtien viimeistelyt yhtenevän ja tasapainoisen opastekokonaisuuden aikaansaamiseksi. Viimeisenä sijoittelin opasteita valikoituihin kohteisiin mallintamaani Kulttuuritalon pääaulaan lopullisia visualisointeja varten. Näiden visualisointien avulla pystytään hahmottamaan, mitä tulevan Kulttuuritalon asiakas näkee saapuessaan informaatioviestimiä sisältävään tilaan sekä arvioimaan opasteiden toimivuutta ja visuaalista ilmettä suhteessa tulevaan ympäristöön.

Tyylikirjaan kokosin informaatioviestintää koskevia yleissääntöjä, tarkemmille ohjeille ei mielestäni ole vielä hankkeen tässä vaiheessa tarvetta.

7. Valmis opastekokonaisuus

7.1 Informaatioviestinnän kokonaisuus

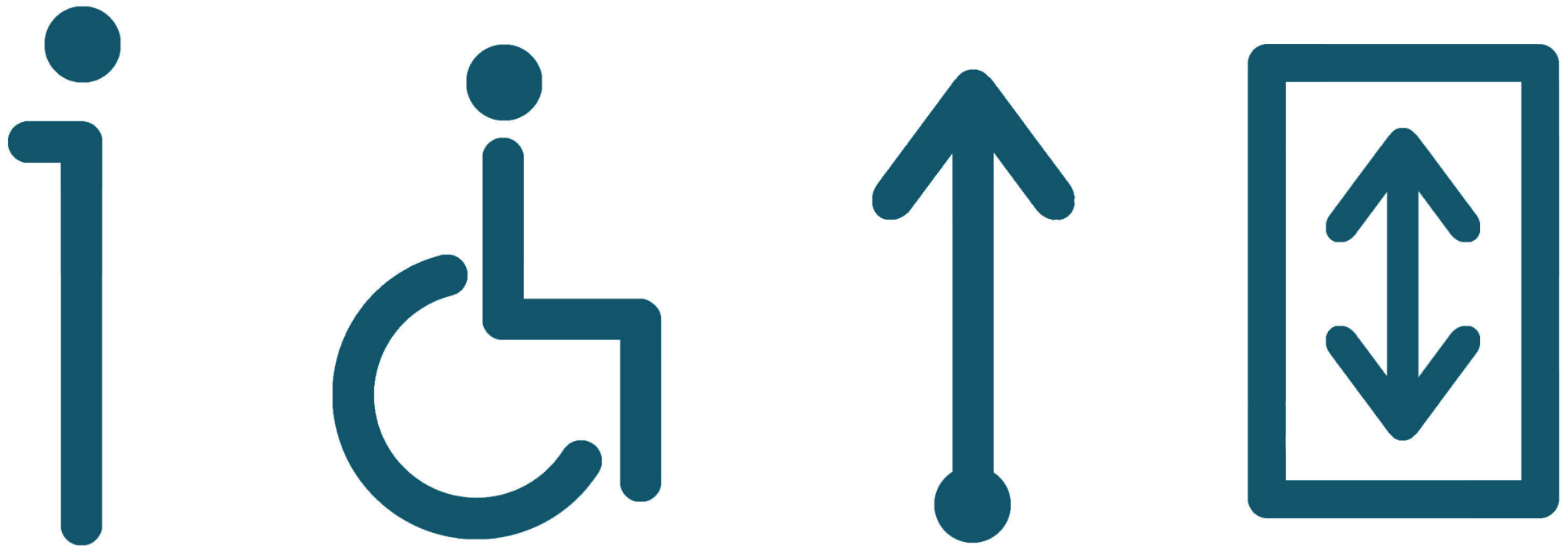
Valmis opastekokonaisuus käsittää Kulttuuritalon informaatioviestinnässä tarvittavat symbolit, 10 erilaista opastemallia, opastesuunnitelman ja pienen informaatioviestinnän tyylikirjan. Esittelen aluksi erilaiset symbolit; koko talon alueella käytettävät yleissymbolit sekä Lastenkulttuurikeskus Rullaa varten suunnitellut lastensymbolit. Toisena läpikäydään erilaiset opastemallit yksitellen; opasteen visuaalinen ilme, informaatioisisältö sekä opasteen sijoitteluun liittyvät tekniset seikat. Opastesuunnitelma toimii informaatioviestinnän toteutuksen karttana, jonka avulla erilaiset opasteet voidaan sijoittaa Kulttuuritalolle. Tyylikirja esittelee yleisellä tasolla informaatioviestinnän käyttöä Kulttuuritalolla yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi ja sen ylläpitämiseksi. Visualisointien avulla esittelen jonkin verran visuaalisen informaatioviestinnän yksityiskohtia asiakkaan näkökulmasta mallinnetuissa Kulttuuritalon tiloissa.

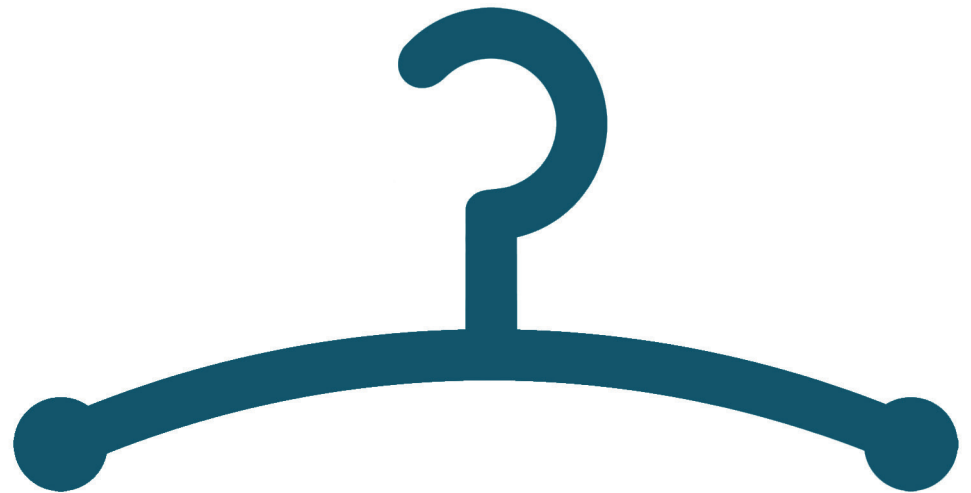
Kuva 49. Vanhan kirjastotalon julkisivu.

7.2 Symbolit

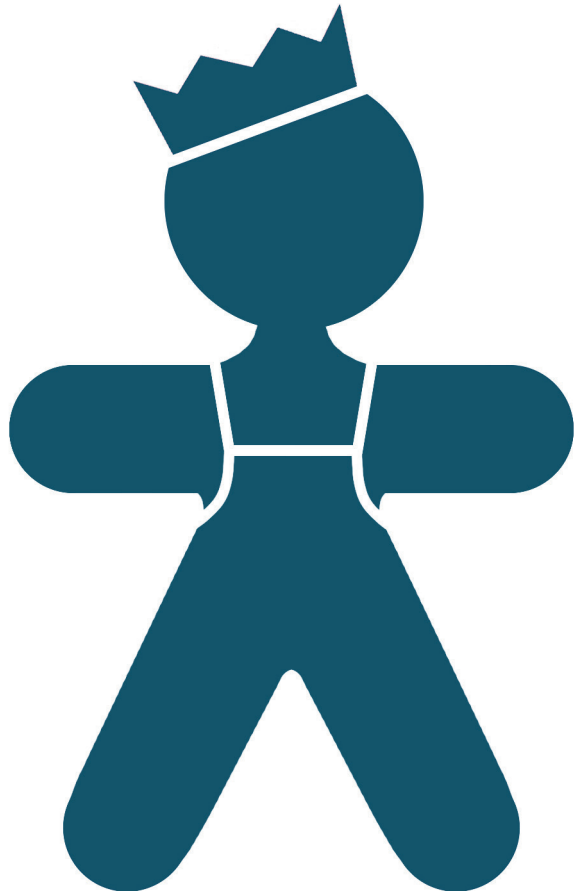
Kulttuuritalon informaatioviestinnässä symboleilla on tärkeä rooli; ne kertovat kaikille asiakkaille palveluiden ja päämärien sijainneista. Symbolisarja on mahdollisimman pelkistetty ja sille on luotu yhtenäinen ilme. Symboleita voidaan käyttää yksittäin, yhdessä sekä teksteillä ja pistekirjoituksilla täydennettynä kohteen ja tarpeen mukaan.

7.3 Lastenkulttuurikeskus Rullan omat symbolit

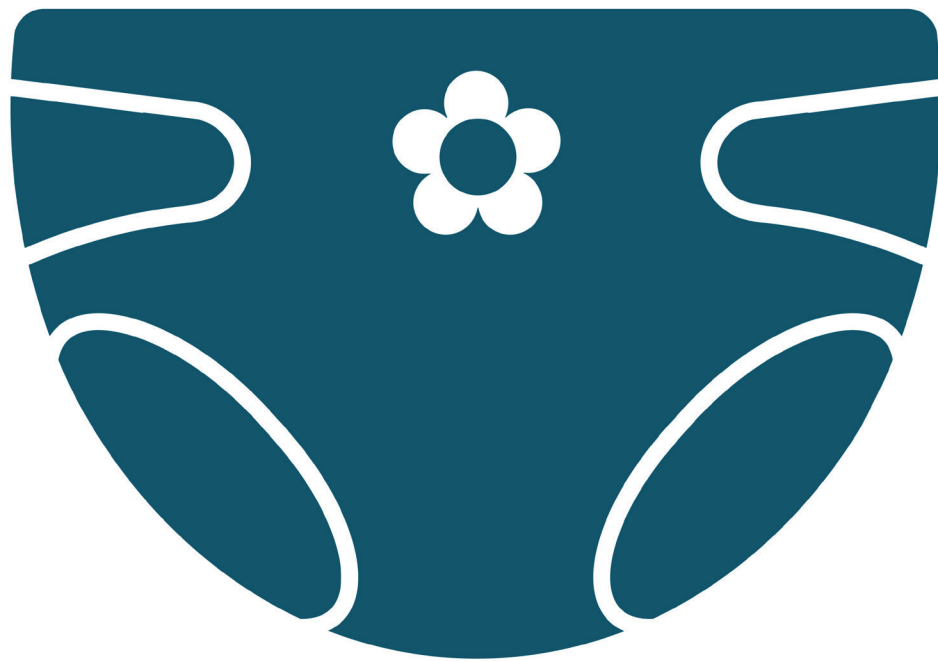
Rullan tiloihin toivottiin lapsille omia opasteita. Suunnittelin lapsille omat wc -opasteet sekä tyyliin sopivat aikuisillekin tarkoitetut lastenhoituhuoneen ja kengättömän alueen merkit.

Kuva 52. Poikien wc-symboli.

Kuva 53. Tyttöjen wc-symboli.

Kuva 54. Lastenhoituhuoneen symboli.

Kuva 55. Kengättömän alueen symboli

7.4 Talon logo

Kulttuuritalon logoon yhdistin talomuodon ja tekstin. Logon osia voidaan käyttää tarpeen tullen erillisinä elementteinä; talon muotoa esimerkiksi kehyksenä teksteille, Kulttuuritalon tapahtumajulisteille ja talossa toimijoiden logoille. Laikku -tekstilogo voi käyttää myös sellaisenaan, jos koko logolle ei ole tilaa. Logoa voidaan käyttää tarvittaessa yksivärisenä tai se on muunnettavissa tarpeen ja tilaisuuden mukaan sopivan väriseksi. Monimuotoiseen ja monikulttuuriseen ympäristöön soveltuu logo, joka ei ole liian sidottu ja jäykkä, muodon pysyessä samana, logo on tunnistettavissa erivärisinä versioina.

7.5 Opasteiden rakenne

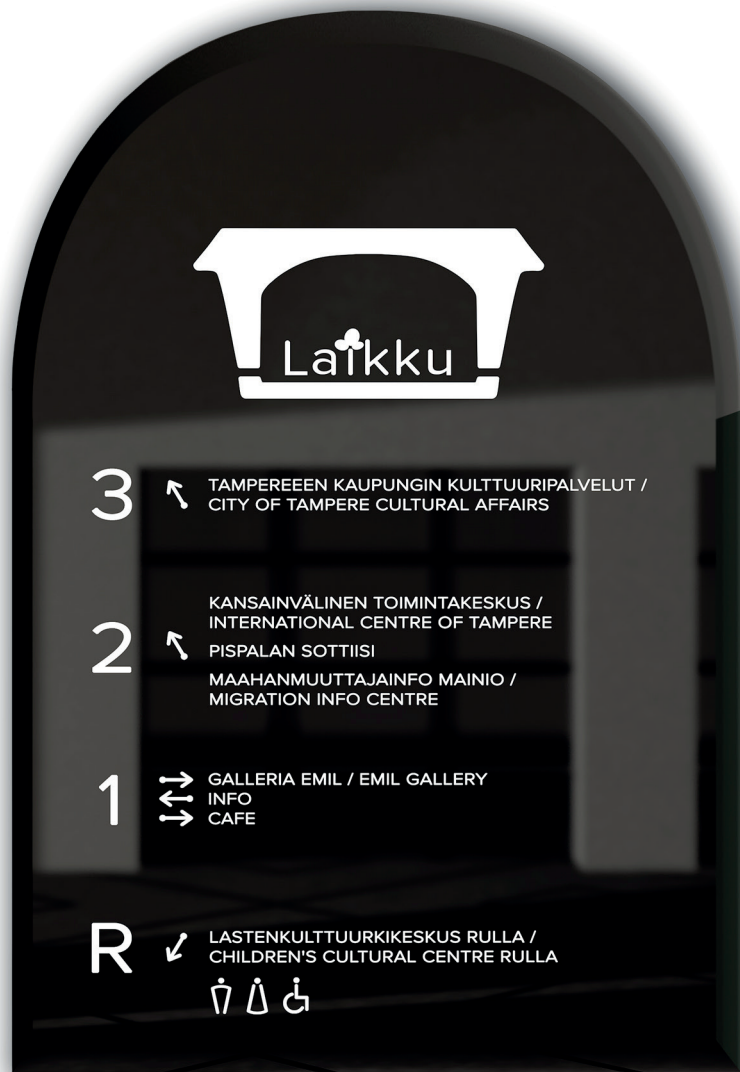
Vaikka suunnitelmani ei ota kantaa opasteiden varsinaiseen valmistamiseen ja tekniseen toteuttamiseen, olen jaotellut opasteet ajatellen valmistuksessa käytettäviä materiaaleja. Opastekokonaisuudessa on karkeasti, käytettävien materiaalien perusteella jaettuna, kolme eri opastetyyppiä. Ensimmäinen, yksinkertaisempi opastetyyppi koostuu pääasiassa taustalevystä ja sen eteen tulevasta akryylista, johon tieto on laserkaiverrettu tai teipattu. Toisessa opastetyypissä yhdistyvät akryyli ja taustalevy sekä anodisoitua alumiinia oleva alaosa, johon on mahdollisesti sijoitettu opasteen led-valaistus tai laserleikatut tekstejä. Laserleikatun tekstin näkymiseksi alumiinikotelon sisällä on värillinen muovilevy. Kolmannen tyyppiset opasteet valmistetaan anodisoidusta alumiinista, johon joko laserkaiveretaan tai teipataan tekstit. Laserkaiverrettujen tekstien näkymiseksi alumiinisen kotelon sisällä on värillinen muovilevy. Opastetyyppien esittelyssä luvussa 7.6 Opastetyypit kerron jokaisen opasteen kohdalla, mistä osista kukin opaste koostuu.

Kuva 58. Palveluopasteen rakenne.

7.6 Opastetyypit

Opastekartoituksessa löytyi kymmenen erilaista opastetyyppiä, joita Kulttuuritalossa tarvitaan asiakkaiden palvelukokemuksen tueksi. Suunnitteluprosessin aikana opasteet muotoutuivat yhteneväiseksi opasteperheeksi, jossa osat sopivat visuaalisesti yhteen luoden ehjän opastekokonaisuuden, joka erottuu tarpeeksi ympäristöstään. Opastemallit on suunniteltu siten, että niitä pystytään päivittämään suhteellisen helposti ja pienillä kustannuksilla. Ehdotukseni sisältää joitain led-valaistuja opasteita, mutta niiden sijasta voidaan käyttää esimerkiksi kustannus- tai teknisistä syistä myös valaisematonta opastetta. Tilapäisiä opasteita varten suunnitelmassa on mukana pari ehdotusta erityyppisistä valmistelineistä, joihin voidaan vaihtaa materiaaleja tapahtuman mukaan. Eri opasteiden rakenne ja koot esitellään konseptinomaisen suurpiirteisesti kunkin opastemallin esittelyn yhteydessä.

Pääopastetaulu kertoo pääaulaan saapuvalla asiakkaalle heti, missä kerroksessa mikäkin Kulttuuritalon toiminto sijaitsee. Opastetaulu on sijoitettu suoraan pääoven eteen ulkoa aulaan saavuttaessa. Opasteessa on sekä suomen- että englanninkieliset nimet. Myös R-kerroksessa sijaitsevat asiakkaiden wc-tilat on merkitty symbolein pääopastetauluun. Muista suunnitelman opasteista poiketen pääopastetaulu on harmaansävyistä akryyliä, johon tekstit on toteutettu laserkaiverruksella ja ne on led-valaistu hyvän näkyvyyden ja erottuvuuden lisäämiseksi.

2 Kerrosopaste

Kerrosopasteen avulla Kulttuuritalon asiakas tai vieras osaa suunnistaa oikeaan suuntaan kerrosauloissa. Opaste on kirkasta laserkaiverrettua akryy-
lia, jolla on grafiitinharmaa taustalevy. Talon logo on kuvioitu taustalevyyn. Alaosa on anodisoitua alumiinia. Suunnitelmassani opasteet ovat paremman huomioitavuutensa vuoksi led-valaistuja, mutta kohteisiin sopivat tarvittaessa myös tavalliset, valaisemattomat opasteet. Opasteessa kerrotaan kussakin kerroksessa sijaitsevat toiminnot sekä osoitetaan suuntanuolella niiden sijainti, jotta asiakkaiden kulku tiloihin tapahtuu haluttuja reittejä pitkin. Tarpeen mukaan käytetään myös englanninkielisiä nimiä sekä toimintojen omia logoja. Opaste sijoitetaan alareunasta mitattuna korkeudelle 1300 mm. Opaste on kooltaan noin A3 arkin kokoinen eli noin 297 x 420 mm.

Kuva 61. Kerrosopaste 2.

Kuva 62. Kerrosopaste 3.

3 Päivitettävä tilaopaste pistekirjoituksella

Päivitettävä tilaopaste pistekirjoituksella on käytössä tiloissa, joissa on paljon vaihtelevia tapahtumia. Opasteen kotelo anodisoitua alumiinia, teksti laserleikattu, värillinen muovi tekstin alla. Näyttö on integroitu opasteen sisälle ja se on päivitettävissä wifin kautta. Näyttöön voidaan laittaa tietoja meneillään tai alkamaisillaan olevasta tapahtumasta. Opaste sijoitetaan siten, että pistekirjoitus on korkeudella 1400 mm lattiasta. Opasteen koko on noin 250 x 250 mm.

Tilaopaste pistekirjoituksella 4

Pistekirjoitusta sisältäviä tilaopasteita käytetään Kulttuuritalon eri toimijoiden tilojen sisäänkäynneissä. Opasteen kotelo on anodisoitua alumiinia, johon teksti on laserleikattu. Värillinen muovi tekstin alla. Valkoiset, pienet kirjaimet erillisiä kohokirjaimia. Logo toteutetaan teippauksella. Opasteessa on suomen- ja englanninkieliset tekstit, pistekirjoitus ja toiminnon oma logo. Opaste sijoitetaan oven aukaisupuolelle korkeudelle 1400 mm. Opasteen koko on noin 80 x 210 mm.

5 Tilaopaste

Tekstin ja mahdollisen logon sisältäviä tilaopasteita käytetään vain työhuoneiden ja vastaavien tilojen ovien läheisyydessä. Opasteen kotelo on anodisoitua alumiinia. Tekstit ja logot toteutetaan teippauksilla, jotta näihin opasteisiin voidaan helposti vaihtaa tietoja. Nämä opasteet on myös haluttaessa korvattavissa jo olemassa olevilla ovenpieliopasteilla, joihin voisi nykyisten tekstien päivityksen ohessa liittää kyseisen toiminnon oman logon. Tilaopasteissa käytetään kyseisen organisaation nimeä, logoa ja mahdollista työntekijän nimeä, mikäli kyseessä on työhuoneen tai työtilan tilaopaste. Opaste sijoitetaan oven aukaisupuolelle, korkeudelle 1400-1500 mm lattiasta. Opasteen koko on noin 195 x 350 mm.

6 Palveluopaste symbolilla, tekstillä ja pistekirjoituksella

Symboleja, tekstiä ja pistekirjoitusta sisältäviä palveluopasteita käytetään wc-tilojen läheisyydessä. Opaste on kirkasta akryylia, johon on laserkaiverrettu symboli. Akryyllilla on grafiitinharmaa taustalevy. Alaosa on anodisoitua alumiinia, johon on laserleikattu teksti, jonka alla on värikäs muovi. Symboli ja englanninkielinen teksti tekevät opasteesta sopivan monikulttuuriselle asiakaskunnalle. Esteettömän ympäristön luomiseksi pistekirjoitusta käytetään kaikkien wc-tilojen merkinnöissä. Opaste sijoitetaan oven aukaisupuolen läheisyyteen, pistekirjoituksen tulee olla sen lukemiseen sopivalla korkeudella noin 1400 mm. Opaste on kooltaan suurin piirtein A5 arkin kokoinen, eli 148 x 210 mm.

Kuva 66. Wc -opaste Ladies.

Kuva 67. Wc -opaste Gents.

Kuva 68. Wc -opaste Inva.

7 Palveluopaste: symboli

Symboleja sisältäviä palveluopasteita käytetään ohjaamaan asiakkaita oikeisiin suuntiin. Opasteita voidaan myös käyttää täydentämään muita opasteita. Materiaalina palveluopasteissa on kirkas akryyli, johon kuva on tehty laserkaivertamalla. Symboli voidaan toteuttaa tarvittaessa kustannustehokkaammin myös teippaamalla, jolloin opaste on helposti päivitettävissä. Akryylilla on grafiitinharmaa taustalevy. Opasteen koko on noin 120 x 120 mm, tarvittaessa kokoa voidaan muuttaa mittasuhteisiin kajoamatta.

Kuva 70. Palveluopasteet.

8 Hissiopaste

Hissiopaste kertoo toimintojen sijainnin rakennuksessa. Opaste sijoitetaan sekä pääsisäänkäyntikerrokseen hissien oven viereen, sekä hissien sisälle, jotta muista kerroksista hissiin tultaessa on mahdollista tarkastaa haluttu kerros. Opaste on tehty anodisoidusta alumiinista ja tekstit toteutetaan esimerkiksi teippaamalla mahdollisten päivitysten helpottamiseksi. Hissiopaste sijoitetaan alareunasta mitattuna korkeudelle 1300 mm. Hissin ulkopuolelle sijoitettava opaste voi olla noin A3 kokoinen, hissien sisäpuolelle sijoitetaan noin A4 arkin kokoinen, eli 210 x 297 mm opaste.

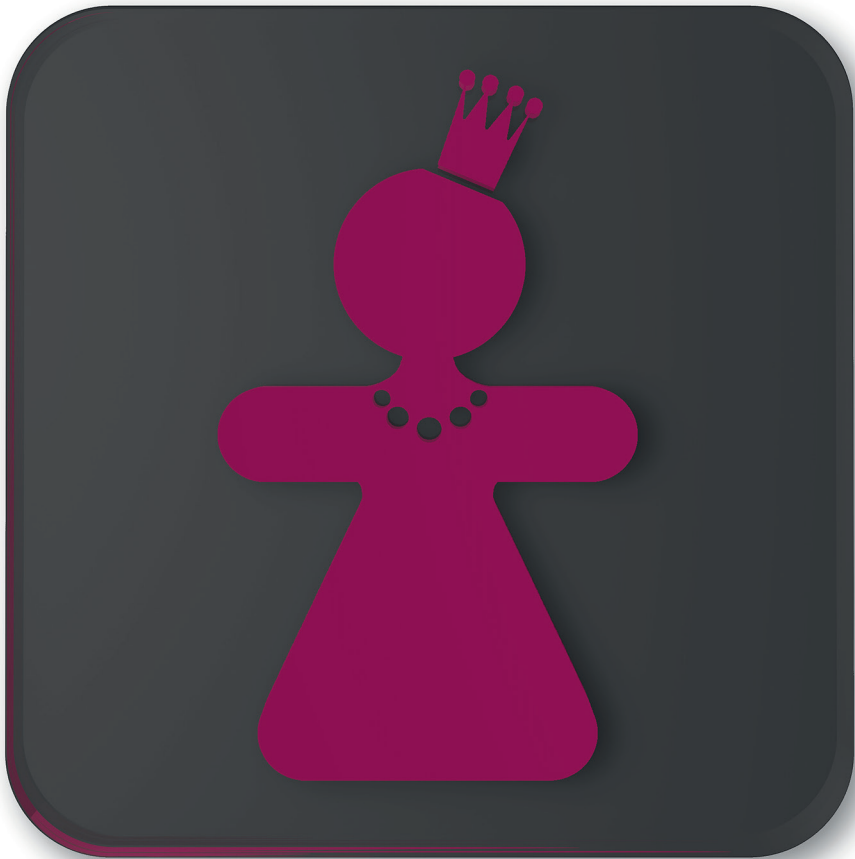

Lastenkulttuurikeskus Rullaan suunnittelin aulaan oman opasteen, jota voidaan käyttää tarvittavissa paikoissa osoittamaan Rullan sijaintia. Opaste voidaan esimerkiksi sijoittaa Rullan sisäänkäynti-aulaan roikkumaan oven yläpuolelle osoittamaan Rullan sijaintia. Opaste voidaan sijoittaa seinälle, jolloin se voi rakentua kuten symboliopasteet, tai vaihtoehtoisesti se voi olla pääopasteen kaltainen läpinäkyvä ja valaistu, jolloin opaste voidaan sijoittaa roikkumaan siten, että Rulla -hahmo näkyy kahdelta kulkusuunnalta. Opasteen koko riippuu sijoittelupaikasta ja valmistustavasta.

10 Lasten opasteet

Lastenopasteita käytetään lastenkulttuurikeskus Rullan tiloissa täydentämään muita opasteita. Opasteet on rakenteeltaan samanlaisia, kuin symboleita sisältävät palveluopasteet (opastemalli 7). Lasten wc -opasteet sijoitetaan varsinaisten wc -opasteiden alapuolelle, asennuskorkeus noin 900-1100 mm, jotta ne ovat lapsille sopivalla korkeudella. Kengättömän alueen ja lastenhoituhuoneen opasteita voidaan käyttää muiden opasteiden alapuolella, tai tarvittaessa itsenäisesti, jolloin opasteen asennuskorkeus on noin 1400 mm. Opasteiden koko on 148 x 148 mm, jotta ne on helppo sijoittaa aikuisten wc -opasteiden alapuolelle.

Kuva 74. Muut lastenopasteet.

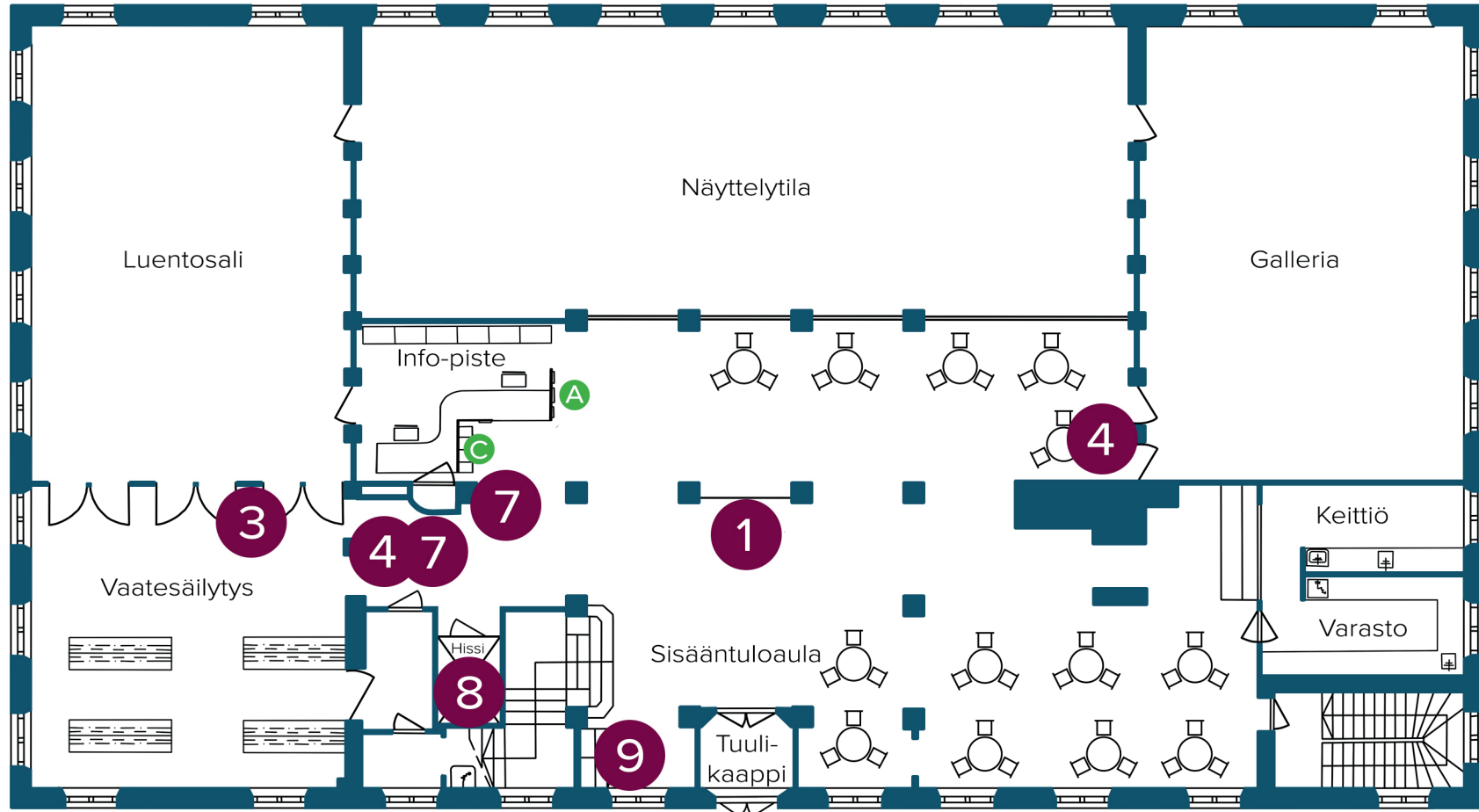
7.7 Opastesuunnitelma

Kulttuurikeskuksen opastesuunnitelmaan olen koonnut kerroksittain kaikki tiloissa tarvittavat opasteet. Opasteet on merkitty pohjapiirustuksiin merkkamalla ne numeroilla. Selitystekstit, jotka löytyvät kuvan vierestä, kertovat kunkin opasteen ominaisuudet kuten symbolit, tekstit, pistekirjoitukset jne. Opasteet on merkitty samoilla numeroilla (1-10) kuin eri opastetyyppjä esittelevässä luvussa. Lisäksi opastesuunnitelma sisältää info-televisioiden sijainnit (A), esitemateriaalien sijoittelun (B) sekä kohokarttojen sijoittelun (C). Siirreltäviä, tapahtumissa käytettäviä tilapäisiä opasteita ei ole suunnitelmaan merkitty, vaan niiden tarve ja käyttö suunnitellaan tapahtumakohtaisesti.

Kuva 75. Vanhan kirjastotalon eteisaula.

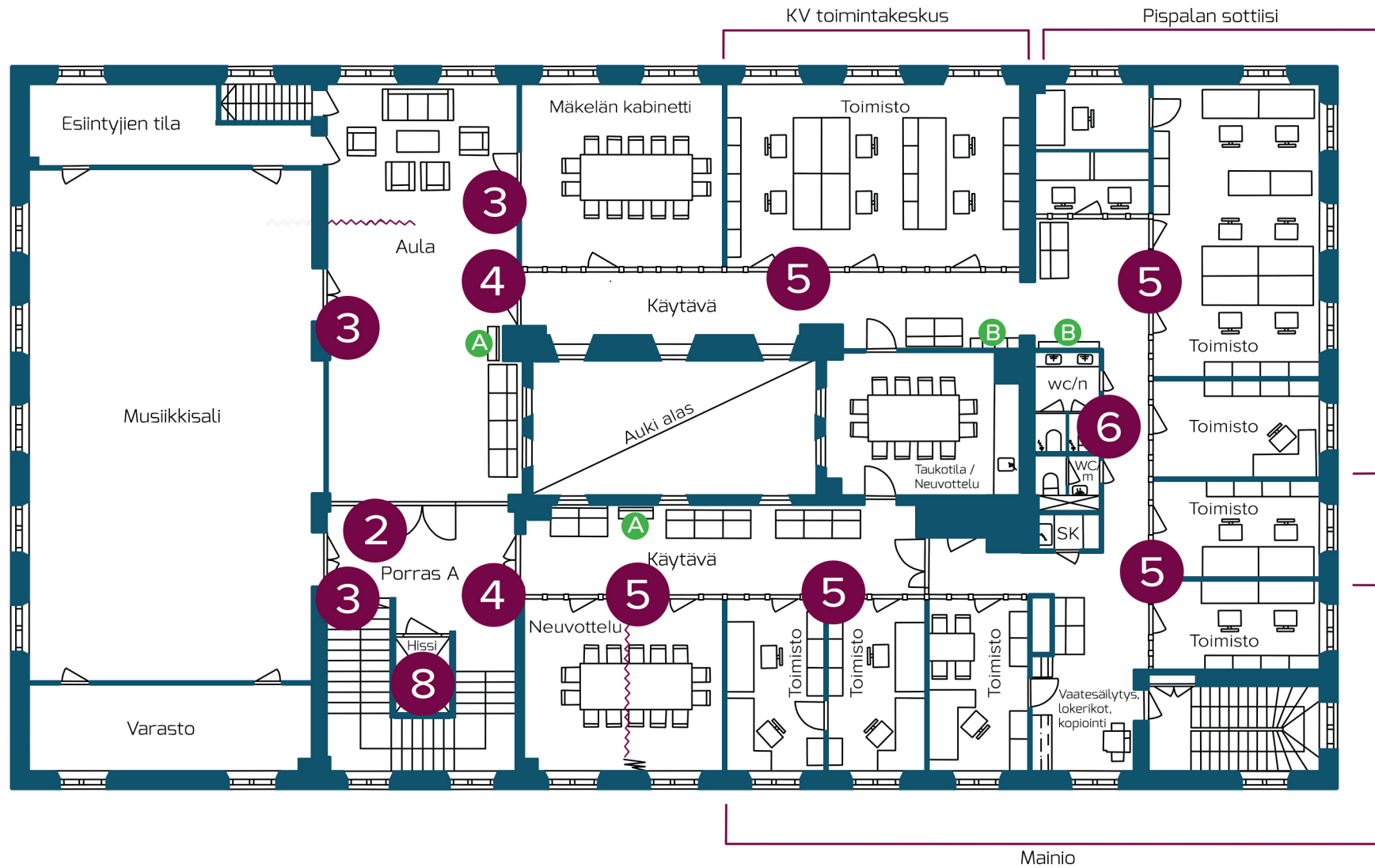

Kerros 1

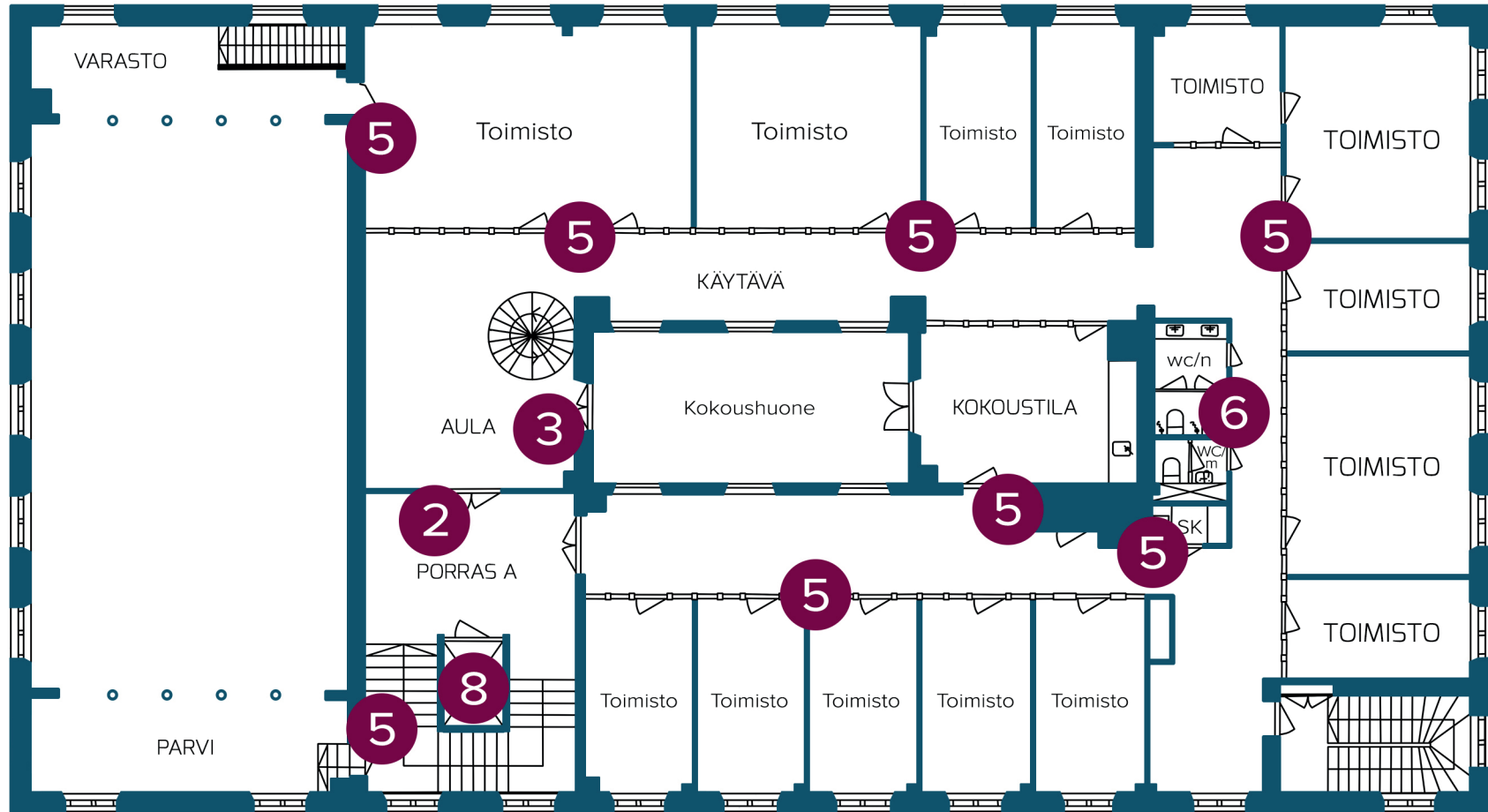
- 1 Pääopaste
- 3 Päivitettävä tilaopaste pistekirjoituksella. Teksti: Luentosali
- 4 Tilaopaste pistekirjoituksella. Teksti: Luentosali
- 7 Palveluopaste. Symboli: info, vaatesäilytys
- 8 Hissiopaste
- 9 Muut opasteet: Rulla
- A Info-tv, esitehylly talon yleisesitteille
- C Tunnusteltavat kohokartat

Kerros 2

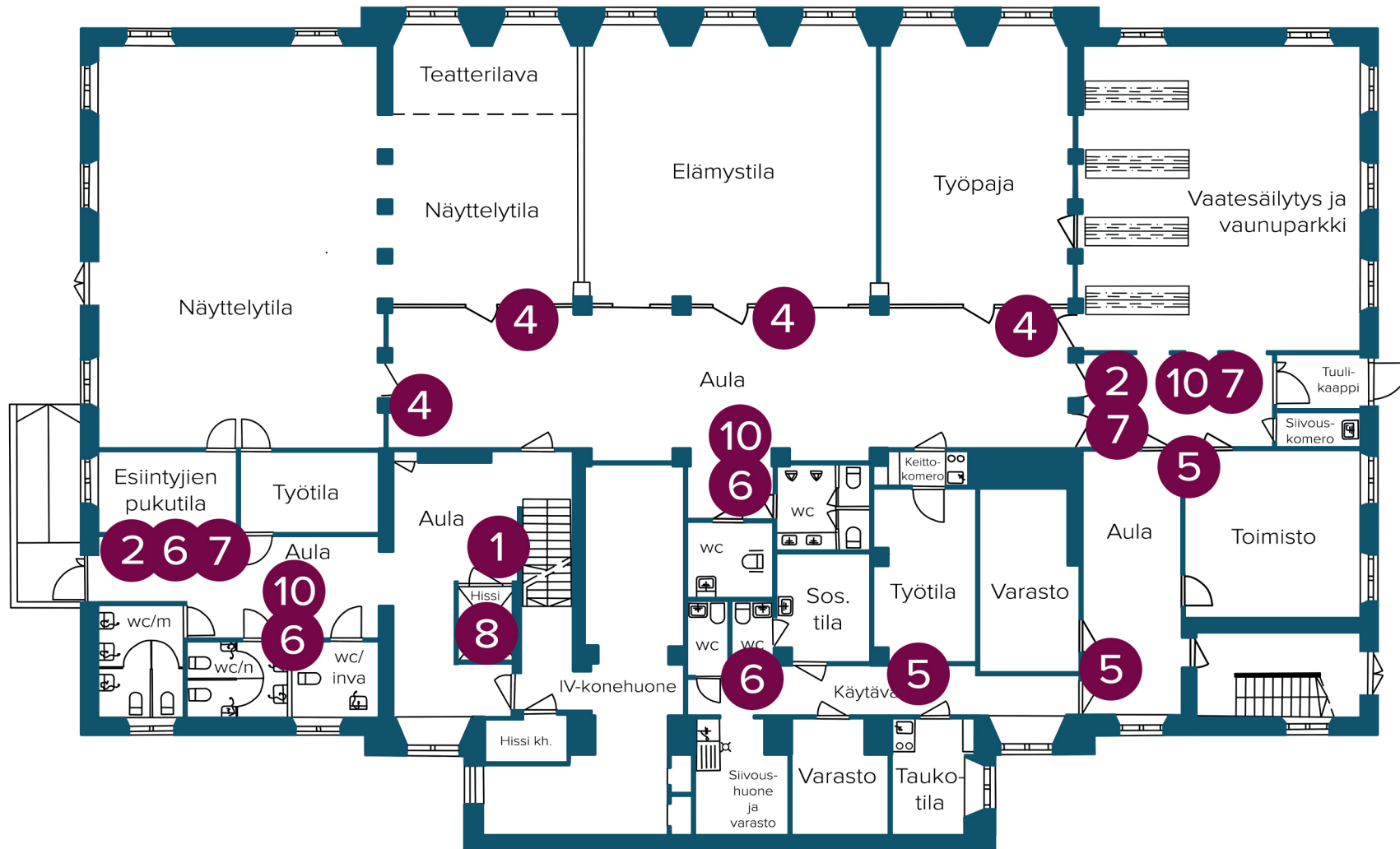
- 2 Kerrosopaste: 2
- 3 Päivitettävä tilaopaste pistekirjoituksella. Tekstit: Musiikkisali, Mäkelän kabinetti
- 4 Tilaopaste pistekirjoituksella. Tekstit + logot: KV-toimintakeskus, Pispalan sottiisi, Mainio
- 5 Tilaopaste. Teksti: tilan nimi, mahdollinen logo, (työntekijän nimi)
- 6 Palveluopaste symbolilla, tekstillä ja pistekirjoituksella. Tekstit ladies/gents/toilet
- 8 Hissiopaste
- A Info-tv, esitehylly
- B Esitehylly

Kerros 3

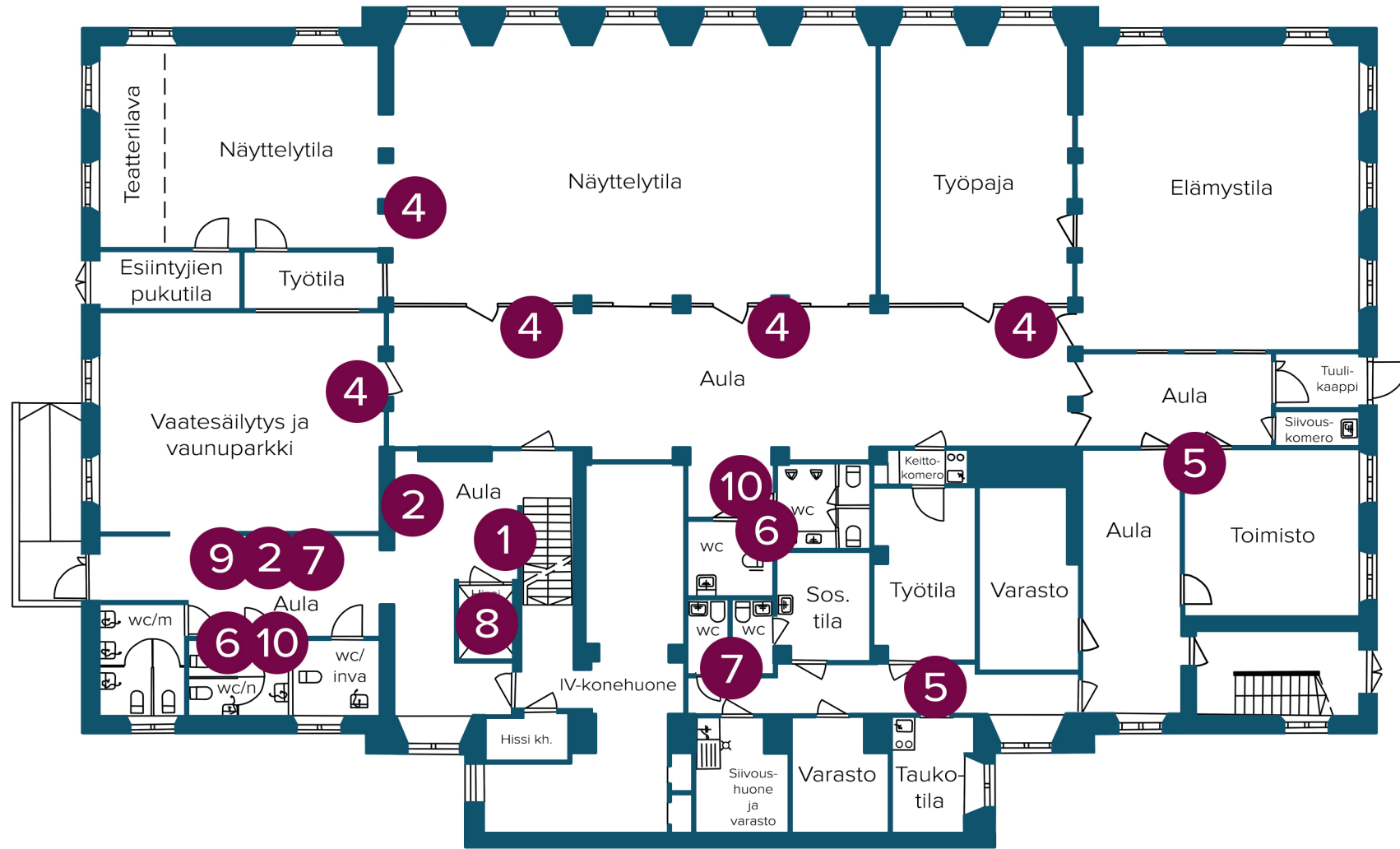
- 2 Kerrosopaste: 3
- 3 Päivitettävä tilaopaste pistekirjoituksella. Tekstit: Kokoushuone
- 5 Tilaopaste. Teksti: tilan nimi, mahdollinen logo, (työntekijän nimi)
- 6 Palveluopaste symbolilla, tekstillä ja pistekirjoituksella. Tekstit ladies/gents/toilet
- 8 Hissiopaste

Kerros R / alkuperäinen suunnitelma

- 1 Pääopaste
- 2 Kerrosopaste: R
- 4 Tilaopaste pistekirjoituksella. Tekstit: tilan nimi
- 5 Tilaopaste: Tilan nimi, tarvittaessa logo, (työntekijän nimi)
- 6 Palveluopaste symbolilla, tekstillä ja pistekirjoituksella. Tekstit ladies/gents/inva
- 7 Palveluopaste symbolilla, tarvittaessa suuntanuoli
- 8 Hissiopaste
- 9 Muut opasteet: Rulla
- 10 Lasten wc-opasteet

Kerros R / uusi suunnitelma

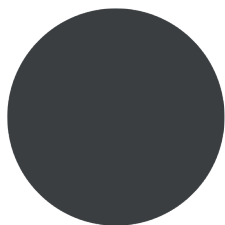
Kuva 80. Kerros R, uusi suunnitelma.

- 1 Pääopaste
- 2 Kerrosopaste: R
- 4 Tilaopaste pistekirjoituksella. Tekstit: tilan nimi
- 5 Tilaopaste: Tilan nimi, tarvittaessa logo, (työntekijän nimi)
- 6 Palveluopaste symbolilla, tekstillä ja pistekirjoituksella. Tekstit ladies/gents/toilet
- 7 Palveluopaste symbolilla, tarvittaessa suuntanuoli
- 8 Hissiopaste
- 9 Muut opasteet: Rulla
- 10 Lasten wc-opasteet

7.8 Visuaalisen informaatioviestinnän tyylikirja

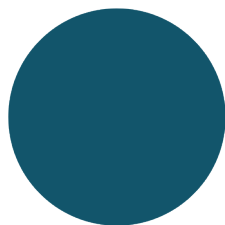
Tähän tyylikirjaehdotukseen olen koontanut visuaalisen informaatioviestinnän perusohjeita Kulttuuritalon yhtenäisen informaatioviestinnän luomisen tueksi.

OPASTEIDEN VÄRIT: Opastekylltien taustaväri on grafiitinharmaa. Päätekstit ja symbolit ovat petroolinsinisiä, lisätekstit valkoisella. Poikkeuksena lastenopasteet, joissa voidaan käyttää myös tummaa pinkin sävyä. Ohessa työssäni käyttämien värien CMYK- ja RGB -koodit.

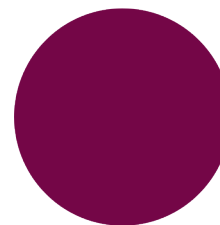
Grafiitinharmaa
C: 0, M:0, Y:0, K:85
R:75, G:75, B:77

Kuva 81. Väri 1.

Petroolinsininen
C:91, M:58, Y:39, K:21
R: 0, G:83, B:107

Kuva 82. Väri 2.

Punajuurenpunainen
C:42, M:100, Y:43, K:31
R: 124, G:0, B:66

Kuva 83. Väri 3.

FONTIT: Fontteina Kulttuuritalon opasteissa käytetään kulttuuripalveluiden yleiskäytössä olevaa Proxima Nova -fonttiperhettä. Suuremmat tekstit pienaakkosilla, pienemmät lisätekstit suuraakkosilla.

LOGOJEN KÄYTTÖ: Kulttuuritalo Laikun logoa voidaan käyttää yksistään tekstin kanssa erilaisissa julkaisuissa, kuten julisteet, mainokset ja muu viestintä. Logon kehystä voidaan käyttää ilman ”Laikku” tekstiä esimerkiksi kehyksenä muille talon toimijoiden logoille. Toimijoiden omia logoja käytetään talon sisällä mahdollisimman useissa kohteissa, jotta niiden tunnettuus kasvaisi ja asiakkaiden ohjautuminen Kulttuuritalon tiloissa logojen mukaan helpottuisi.

OPASTEISSA KÄYTETTÄVÄT KIELET: Opasteissa käytetään suomen- ja englanninkielisiä tekstejä. Tekstejä käytetään joko tasavertaisesti saman vahvuisina ja värisinä, tai vaihtoehtoisesti suomenkielinen teksti päätekstinä (turkoosi) ja englanninkielinen lisätekstinä (valkoinen). Englanninkieliset termit valitaan siten, että ne ovat helposti ymmärrettävissä myös muille, kuin englanninkielisten asiakkaille, esimerkkinä ”Gents” ja ”Ladies”.

OPASTEIDEN SJOITTELU: Korkeudet: Opasteiden sijoituskorkeus vaihtelee noin 900-1400 millimetrin välillä. Sijainnit: Opasteet sijoitetaan oven aukaisupuolelle törmäysvaaran ehkäisemiseksi. Samantyyppisiä, esimerkiksi tilaopasteita, voidaan sijoittaa allekkain tarpeen vaatiessa. Symboliopasteita voidaan sijoittaa myös vierekkäin. Symboliopaste, esimerkiksi ”nuoli”, voidaan sijoittaa tarvittaessa myös tila tms. opasteen eteen osoittamaan oikeaan kulkusuuntaan.

INFO-TV:N SISÄLTÖ: Aulan info-tv:ssä esitellään talon toimintaa ja ajankohtaisia tapahtumia sekä esimerkiksi bussiaikatauluja. Maahanmuuttajainfo Mainion tiloissa oleva info-tv on tarkoitettu Mainion toiminnan tueksi, esimerkiksi eri kielisten ohjeiden ja tapahtumamainosten esittämistä varten. Info-tv järjestelmä on laajennettavissa tarpeen mukaan.

VÄLIAIKAISTEN OPASTEIDEN KÄYTTÖ: Väliaikaisia, siirreltäviä opasteita voidaan käyttää esimerkiksi musiikkisalin ja luentosalin tapahtumien yhteydessä. Opasteline voidaan sijoittaa esimerkiksi pääaulaan ohjaamaan kulkua oikeaan tilaan käyttämällä mainosjulistetta ja digitaalisessa näytössä oikeaa suuntaa osoittavaa nuolisymbolia.

Kuva 84: Malli 1.

Kuva 85: Malli 2.

Kuva 86: Malli 3

7.9 Informaatioviestinnän visualisoinnit

3D-mallinnuksien avulla tehtyjä asiakkaan kokemia näkymiä tulevan Kulttuuritalon pääaulasta. Suunniteltuja opasteita on sijoitettu tiloihin oikeille paikoilleen. To-teutuksessa on käytetty Vanhalla kirjastotalolla nykyhetkellä vallitsevia värejä ja materiaaleja, tulevan remontin sisustussuunnitelma ei ollut työtä tehdessä vielä käytettävissä.

3 ↗ TAMPEREEN KAUPUNGIN KULTTUURIPALVELUT /
CITY OF TAMPERE CULTURAL AFFAIRS

2 ↗ KANSAINVÄLINEN TOIMINTAKESKUS /
INTERNATIONAL CENTRE OF TAMPERE
PISPALAN SOTTIISI
MAAHANMUUTTAJAINFO MAINIO /
MIGRATION INFO CENTRE

1 ⇄ GALLERIA EMIL / EMIL GALLERY
⇄ INFO
⇄ CAFE

R ↙ LASTENKULTTUURIKESKUS RULLA /
CHILDREN'S CULTURAL CENTRE RULLA
♿ ♿ ♿

3 ↖ TAMPEREEN KAUPUNGIN KULTTUURIPALVELUT /
CITY OF TAMPERE CULTURAL AFFAIRS

2 ↖ KANSAINVÄLINEN TOIMINTAKESKUS /
INTERNATIONAL CENTRE OF TAMPERE
PISPALAN SOTTIISI
MAAHANMUUTTAJAINFO MAINIO /
MIGRATION INFO CENTRE

1 ↔ GALLERIA EMIL / EMIL GALLERY
↔ INFO
↔ CAFE

R ↙ LASTENKULTTUURIKESKUS RULLA /
CHILDREN'S CULTURAL CENTRE RULLA
♿ ♿ ♿

3 ↗ TAMPEREEN KAUPUNGIN KULTTUURIPALVELU
CITY OF TAMPERE CULTURAL AFFAIRS

2 ↗ KANSAINVÄLINEN TOIMINTAKESKUS /
INTERNATIONAL CENTRE OF TAMPERE
PISPALAN SOTTIISI
MAAHANMUUTTAJAINFO MAINIO /
MIGRATION INFO CENTRE

1 ↔ GALLERIA EMIL / EMIL GALLERY
INFO
CAFE

R ↘ LASTENKULTTUURIKESKUS RULLA /
CHILDREN'S CULTURAL CENTRE RULLA
♿ ♿ ♿

info

info

Kuva 90: Väliaikainen opaste pääaulassa.

LASTEN ITSENÄISYYSPÄIVÄN
TANSSIAISET
6.12.2015 klo 12-15
Solo Sokos Hotel Torni Tampere
Vapaa pääsy
www.tampere.fi/lastenitsenaisyyspaiva

8. Pohdinta

Tiesin jo heti opinnäytetyöni aihe-ehdotuksen saatua, että kokonaisuutena tämä projekti olisi hyvin mielenkiintoinen ja siinä yhdistyisivät monet niistä asioista, joiden koen olevan ominta aluettani muotoilussa. Tehtävä tarjosi suuren haasteen monimuotoisuutensa ja laajuutensa vuoksi. Pitkän, neljä kuukautta jatkuneen työskentelyprosessin kuvaaminen oli yhtä haastavaa, kuin itse kuvattavan prosessin läpikäyminen. Koska olen aina luottanut hyvin vahvasti intuitiooni ja iso osa työskentelystä tapahtui ajan kuluessa alitajunnassani, oli kaiken prosessin aikana tapahtuneen ja tehdyn työn tuominen nähtäväksi lähes mahdotonta. Vaikka tavallinen opinnäytetyöhöni käyttämä työpäivä oli noin kuudesta kahdeksaan tuntia, tapahtui pääsisäistä työskentelyä varmasti lähes koko hereilläolon ajan. Olen varmasti ollut tämän projektin aikana jatkuvasti hajamielinen ja huonomuistinen, kun olen käynyt läpi työn alla olleita asioita.

Koko projektin ajan toistui tietynlainen suunnittelunkehä, jossa työstin ideoita luonnoksiksi ja valmiimmiksi malleiksi ja arvioinnin jälkeen jatkoin jälleen suunnittelua kohti parempaa lopputulosta. Tämä toistui lukemattomia kertoja jokaisessa työvaiheessa. Jatkoin työstämistä joka kohdassa niin kauan, kunnes saavutin sellaisen lopputuloksen että tajusin löytäneeni oikean ratkaisun toteuttaa työn alla ollut osio. Vaikka työskentely pohjautui vahvasti toimeksiantajan ja haastattelujen toimijoiden tarpeisiin ja toiveisiin, oli lopputuloksen muoto itseni päätettävissä. Keräsin tietoa aineistosta tulevan Kulttuuritalon käyttäjiä ajatellen oleelliset tarpeet ja vaatimukset sekä ne esiin nousseet ideat, jotka vastasivat omia näkemyksiäni ja näiden pohjalta toteutin oman ehdotukseni Kulttuuritalon visuaalisesta informaatiaviestinnästä. Toteutukseni rajauksen suoritin itse ja mukaan suunnitelmaan otin ne osiot, jotka tuntuivat tärkeimmiltä ehjän kokonaisuuden aikaansaamiseksi.

Prosessin aikana kertynyt materiaalmäärä oli huikea, satoja luonnoksia ja tiedostoja, joista lopputulos on puserrettu. Koska projektissa oli suuri määrä erillistä, mutta toisiinsa kuitenkin kiinteästi liittyviä yksityiskohtia, oli projektinhallinta todella tärkeää. Pidin asioita järjestyksessä kirjoittamalla muistilistoja tehtävistä asioista. Useimmiten kävin loppuviikosta läpi kaikki tehtävät, jotka pitäisi vielä tehdä. Näin sain rytmitettyä työskentelyä ja kaikki osa-alueet pysyivät mukana prosessissa. Yhdenmukaisuuden vuoksi yritin pitää kaikki suunnittelun osat samalla viivalla ja saada kaikki ne yhtä aikaa valmiiksi, jotta jokin uusi, tyylin toiston mukanaan tuoma idea ei hyppäisi esille niin, että jokin aiemmin toteutettu toinen kohta täytyisi mahdollisesti suunnitella jopa kokonaan uudestaan. Toki näitä tilanteita tuli eteen, jossa parempi ratkaisu tuli eteen työskennellessä ja jotain valmista täytyi tehdä uudestaan. Varsinkin loppurendauksia tehdessä, kuvien yksityiskohtien viillauksen aikana sai usein aloittaa alusta koko opastesarjan renderoimisen.

Työskentelymotivaatio oli koko prosessin ajan suhteellisen hyvä; toisinaan henkilökohtaiset syyt, kuten lasten sairastelut veivät huomion ja keskittymisen ja jo melko varhaisessa vaiheessa päätin, että työskentelen opparin parissa vain arkisin lasten ollessa päiväkodissa. Pääsisäistä dialogia kävin toki jatkuvasti, mutta työhuoneeseen en kovinkaan useasti mennyt viikonloppuisin tai arki-iltais. Selkeä jako työaikaan ja vapaa-aikaa toi työskentelyyn sekä rytmiä että tiettyä ammattimaisuutta, koska työskentely tapahtui pääosin ”toimistoaikana”. Projektin alkuvaiheessa motivaatioon ei vaikuttanut se, että hanketta ei oltu edes virallisesti hyväksytty. Enemmänkin vaikutusta motivaatioon ja projektin todellisen toteutumisen uskomisessa oli sillä, että myöhemmin keväällä, kun hanke hyväksyttiin, sitä myös siirrettiin jälleen vuodella ja tämän lisäksi esimerkiksi arkkitehdin pääaulaan tekemät suunnitelmat tilojen muokkaamisesta avarammiksi hylättiin ainakin

toistaiseksi. Joten usko siihen, että oma työnjälki todella näkyisi valmiissa Kulttuuritalossa, heikkeni huomattavasti. Mutta en antanut sen häiritä, vaan keskityin pyrkimään parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen suunnittelutyössäni. Projektin laajuuteen ja haastavuuteen suhtauduin koko ajan tyynesti, sillä tiesin että halutessani pystyin jättämään projektista osia pois oman valintani mukaan. Halusin toteuttaa tässä suunnitelmassa mukana olevat osiot, koska mielestäni ne kaikki tarvittiin kokonaisvaltaisen ja tasapainoisen kokonaisuuden aikaansaamiseksi. Esimerkiksi Rullan vaihtoehtoinen tilasuunnitelma oli osittain oma ehdotukseni, sillä pelkästään jo valmiiksi toimimattomaksi todetun suunnitelman käyttäminen olisi ollut mielestäni turhaa. Uuden suunnitelman avulla pystyin perustelemaan sen, miksi vanha suunnitelma ei toimisi.

Projektin laajuudesta, ja varsinkin kaikista haastatteluissa esiin tulleista toiveista ja tarpeista johtuen, en olisi ehtinyt ottaa kantaa suunnitelmallani kaikkeen Kulttuuritalon informaatioviestintään, joten rajasin suunnitelmani lopulta koskemaan vain talon sisäistä informaatioviestintää. Tästä huolimatta työn aihe oli käytävissä olevaan aikaan nähden laaja ja jätin esimerkiksi viestinnän tyylikirjaehdotuksen melko pieneen osaan, rajoittaen sen koskemaan vain tuottamaani materiaalia ja sen käyttöä. Mielestäni tämä oli perusteltua jo sillä, että toimeksiantajakin alleviivasi tyylikirjan ehdotusluontoisuutta, joten se olisi tärkeydeltään tämän hetkessä Kulttuuritalon suunnitteluvaiheessa melko vähäinen. Toinen vähäiselle huomiolle jäänyt kohta tärkeydestä huolimatta olivat tilapäiset opasteet. En keskittynyt niiden varsinaiseen suunnitteluun nopeita luonnoksia ja paria mallinnusta enempiä, sillä tilapäisopasteiden hankinta on varmasti järkevintä toteuttaa jo olemassa olevia opastemalleja hyödyntäen. Erilaisilla valaistuilla pyloneilla ja julistetilaa sekä päivitettävää näyttöä yhdistävien telineiden avulla tilapäisen opastamisen tarpeet tulevat joustavasti täytetyksi ilman liian suuria kustannuksia. Valmiit opastetelineet on helposti muunneltavissa Kulttuuritalon opastejärjestelmään sopiviksi, esimerkiksi käyttämällä niissä samoja värejä ja talon logoa.

Onnistunut

Pitkä ja vaativa suunnitteluprosessi eteni mielestäni sujuvasti ja työskentely kulki loogisesti. Olen tyytyväinen kokonaisuuteen ja varsinkin graafisen toteutuksen ilmeeseen sekä erityisesti haasteellisen pääopastetaulun toteutukseen ja sijoitteluun. Kokonaisuutena prosessi oli hyvin mielenkiintoinen ja sain hyödyntää siinä muotoilijan ammattitaitoa todella monialaisesti kumminkin painottuen niihin muotoilun aloihin, jotka ovat itsestäni kiinnostavimpia suunnittelijana.

Mitä voisi tehdä paremmin?

Suunnitelmani ei varmasti ole täydellinen, ja sen viimeistely ennen varsinaista toteutusta vaatisi ehdottomasti kunnollisen prototypoinnin esimerkiksi jonkun tapahtuman aikana, jotta mahdolliset puutteet ja virheet pystyttäisi todella huomaamaan. Suunnitelma on toteutettu kuvittelemalla asiakkaiden reittejä sen mukaan, mitä tulevan Kulttuuritalon toimijat ovat kertoneet. Tämän lisäksi kävin itse vieraillemassa Kulttuuritalolla. Uskon, että kokonaisuuden kannalta oleellimmat kohteet ja opasteet on löydetty, mutta koko Kulttuuritaloa ja sen tiloja koskevien suunnitelmien keskeneräisyyden vuoksi varsinkin opastesuunnitelmaan tulisi paljon muutoksia ennen varsinaista prototypointia.

LÄHTEET

TAMPEREEN KAUPUNGIN KULTTUURIPALVELUT. Kulttuuripalveluiden kotisivulla oleva esittelyteksti. [Viitattu 2016-04-27.] Saatavissa: <http://www.tampere.fi/kulttuuripalvelut/index.html>

RT ESTEETTÖMYYSTIETO [Verkkosivusto] Palvelu tarjoaa suunnittelijoille tietoa esteettömyysvaatimuksista ja suunnitteluohjeista. [Viitattu 2016-04-20.] Saatavissa: <http://www.rtesteettomyystieto.fi/vaatimukset/asuintilat/opasteet>

KETTUNEN, Ilkka 2001. Muodon palapeli. Porvoo: WS Bookwell Oy.

MIETTINEN, Satu 2011. Palvelumuotoilu - yhteissuunnittelua, empatiaa ja osallistumista. Julkaisussa: MIETTINEN, Satu (toim.) Palvelumuotoilu -uusia menetelmiä käyttäjätiedon hankintaan ja hyödyntämiseen. Teknologiainfo Teknova Oy. Tampere: Tammerprint Oy, 20-41.

TUULANIEMI, Juha 2011. Palvelumuotoilu. Talentum Media Oy. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.

MATTELMÄKI, Tuuli 2006. Muotoiluluotaimet. Teknologiainfo Teknova Oy. Tampere: Tammer-Paino Oy.

TOIVANEN, Antti 2015. Graafinen suunnittelu pähkinänkuoressa. Graafinen.com [Verkkosivusto] Tietopankki graafikoille [Viitattu 2016-05-10] Saatavissa: <http://www.graafinen.com/suunnittelu/yleista/graafigen-suunnittelu-pahkinankuoressa/>

LOIRI, Pekka ja JUHOLIN, Elisa 1998. HUOM! Visuaalisen viestinnän käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

TAMPEREEN KAUPUNGIN KULTTUURIPALVELUT [tulostettu 2016-01-19] Näin me viestimme. Tältä me näytämme - graafinen ohjeistus. Tuloste Tampereen kaupungin sisäisestä verkosta.

DESIGNWORKPLAN 2010. Introduction to Wayfinding and Signage design, blogiartikkeli. [Viitattu 2016-04-20] Saatavissa: <http://designworkplan.com/wayfinding/introduction.htm>

MARTIN, Bella ja HANINGTON, Bruce 2012. Universal Methods of Design. Beverly, Massachusetts: Rockport Publishers.

NÄKÖVAMMAISTEN LIITTO RY. Esteettömyys, verkkoartikkeli. [Viitattu 2016-04-20] Saatavissa: <http://www.nkl.fi/fi/etusivu/esteettomyysratkaisut/ymparisto/esteettomyys>

1. PALKINEN, Ville 2014-10-17. Saatavissa: <https://www.flickr.com/photos/tampereenkaupunki/23806358985/> Kuvaa uudelleenrajattu ja muokattu mustavalkoiseksi.
2. ERGIN; Atacan 2015-10-15. <https://www.flickr.com/photos/tampereenkaupunki/23806358985/>
3. Tampereen kaupungin karttapalvelu. <https://kartat.tampere.fi/> Kuvan värejä muokattu. 2016-04-06
4. MÄTÄSJÄRVI, Terhi 2015-12-15. Sijainti: Tekijän sähköiset kokoelmat.
- 5-6. MÄTÄSJÄRVI, Terhi 2016 Sijainti: Tekijän sähköiset kokoelmat.
- 7-14. Opastemaailmaan tutustuminen. Google kuvahaku 2016-02-28
 - 7: <http://www.finn-opasteet.fi/media/tuotteet/sisaopasteet/lasi/cache/1-800x1200.jpg>
 - 8: http://www.nkl.fi/index.php?__file_display_id=9362
 - 9: http://www.nkl.fi/fi/etusivu/esteettomyysratkaisut/ymparisto/opasteet-ja-ohjaavat-materiaalit/index.php?__file_display_id=5364
 - 10: <https://shop.signbox.co.uk/shop/pictogram-profile/icon-profile/>
 - 11: http://www.nkl.fi/index.php?__file_display_id=7884
 - 12: <http://www.versaali.fi/versaali/images/igallery/resized/701-800/tilaopaste-710-900-675-80.jpg>
 - 13: <http://www.finn-opasteet.fi/media/esitteet/valmistuotekuvasto.pdf> sivu 84.
 - 14: https://modeo.fi/media/catalog/product/cache/1/small_image/223x/9df78eab33525d08d6e5fb8d27136e95/a/d/adcase03.jpg
15. MÄTÄSJÄRVI, Terhi 2016 Sijainti: Tekijän sähköiset kokoelmat.
16. http://kilpiset.fi/sites/default/files/styles/gatalogi_isokuva/public/tuotekuvat/scala.jpeg?itok=0-YK5Eh8 2016-03-15
- 17-26. MÄTÄSJÄRVI, Terhi 2016 Sijainti: Tekijän sähköiset kokoelmat.
27. Värisuunnitelma 1. Google kuvanhaku 2016-03-23
 - a) MÄTÄSJÄRVI, Terhi 2016 Sijainti: Tekijän sähköiset kokoelmat.
 - b) http://wallpaperstock.net/gray-pattern-wallpapers_33810_1366x768.jpg
 - c) MÄTÄSJÄRVI, Terhi 2016 Sijainti: Tekijän sähköiset kokoelmat.
 - d) http://www.icollector.com/Nassour-Studio-bronze-wall-plaque_i8632563
 - e) <https://color.adobe.com/fi/petrol-cmyk-color-theme-174069/>
28. Värisuunnitelma 2. Google kuvanhaku 2016-03-23
 - a) <http://www.atlanticstainless.com/wp-content/uploads/2013/08/Stainless-Steel.jpg>
 - b) https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/e/ec/Color_icon_pink.svg/2000px-Color_icon_pink.svg.png
 - c) MÄTÄSJÄRVI, Terhi 2016. Sijainti: Tekijän sähköiset kokoelmat.
 - d) MÄTÄSJÄRVI, Terhi 2016. Sijainti: Tekijän sähköiset kokoelmat.
- 29-83. MÄTÄSJÄRVI, Terhi 2016 Sijainti: Tekijän sähköiset kokoelmat.
84. http://www.finn-opasteet.fi/media/tuotteet/sisaopasteet/kaareva-opastepylvas/cache/product_photo_131_empty-800x1200.jpg sivu88 2016-05-11
85. http://www.finn-opasteet.fi/media/tuotteet/sisaopasteet/kaareva-opastepylvas/cache/product_photo_131_empty-800x1200.jpg 2016-05-11
86. http://www.finn-opasteet.fi/media/tuotteet/sisaopasteet/kaareva-opastepylvas/cache/product_photo_131_empty-800x1200.jpg 2016-05-11
- 87-91. MÄTÄSJÄRVI, Terhi 2016 Sijainti: Tekijän sähköiset kokoelmat.

